

VOORWOORD	2
1 INLEIDING EN SYNTHESE	3
2 DEMOGRAFISCHE CONTEXT	8
2.1 Totale bevolking	8
2.2 Bevolkingsstructuur naar leeftijd en geslacht	9
2.3 Huishoudens	11
2.4 Multiculturaliteit	14
3 SOCIO-ECONOMISCHE KENMERKEN	16
3.1 Socio-economische status van de bevolking	16
3.2 Arbeidsmarkt	18
3.3 Inkomen en inkomensbron	20
4 GEZONDHEID	29
4.1 Algemene gezondheidstoestand	29
4.2 Gezondheid van de jonge kinderen	32
5 OPLEIDING	37
5.1 Schoolgaande bevolking in kleuteronderwijs	37
5.2 Schoolgaande bevolking in leerplichtonderwijs	38
5.3 Onderwijsritme in leerplichtonderwijs	39
6 HUISVESTING EN LEEFOMGEVING	40
7 WOORDENLIJST	41
COLOFON	46

Fiche n°14

Gemeente Sint-Joost-ten-Node

Editie 2/2010

COMMISSION
COMMUNAUTAIRE FRANÇAISE
– COHÉSION SOCIALE

OBSERVATORIUM VOOR
GEZONDHEID EN WELZIJN
VAN BRUSSEL-HOOFDSTAD
– GEMEENSCHAPPELIJKE
GEMEENSCHAPSCOMMISSIE

UNIVERSITÉ LIBRE DE
BRUXELLES – IGEAT

VOORWOORD

Dit document is fiche nr.14-Sint-Joost-ten-Node van de *“Gemeentelijke fiches voor de analyse van de lokale statistieken in het Brussels Gewest”*.

Het is de bedoeling van deze fiches aan beleidsmakers en lokale actoren een eenvoudig instrument aan te bieden om inzicht te krijgen in bepaalde kenmerken van de bevolking waarmee zij werken en hen te helpen bij het uitstippelen van hun strategieën.

In het kader van haar decreet inzake sociale cohesie heeft de Franse Gemeenschapscommissie (**COCOF**) een instrument besteld dat de problemen en behoeften van de Brusselse gemeenten op het vlak van sociale cohesie statistisch benadert. Deze statistieken werden samengelegd met de ervaringen van de actoren op het terrein. In het instrument worden vergelijkingen gemaakt tussen de gemeenten (per statistische buurten) en tussen de gemeenten en het Gewest.

De documenten van dit instrument werden samengesteld door het Institut de Gestion de l'Environnement et de l'Aménagement du Territoire van de Université Libre de Bruxelles (**ULB-IGEAT**) in samenwerking met het **Observatorium voor Gezondheid en Welzijn**. Deze inventarisatie werd voorgelegd tijdens de verschillende lokale overlegmomenten en vergeleken met de ervaringen van de actoren op het terrein om zo behoeften en problemen aan het licht te brengen die niet in de statistische inventarisatie vermeld zijn. Deze analyse ondersteunde de lokale coördinatie op gemeentelijk niveau, met het oog op de voorbereiding van het nieuwe vijfjarenplan 2011-2015.

Gezien de fiches ook interessant zijn voor het grote publiek, heeft het Observatorium voor Gezondheid en Welzijn de 19 gemeentelijke fiches vertaald.

Eigenlijk gaat het om een actualisering en verdere uitwerking van de gemeentelijke fiches van het Observatorium met de welzijns- en gezondheidsstatistieken per gemeente.

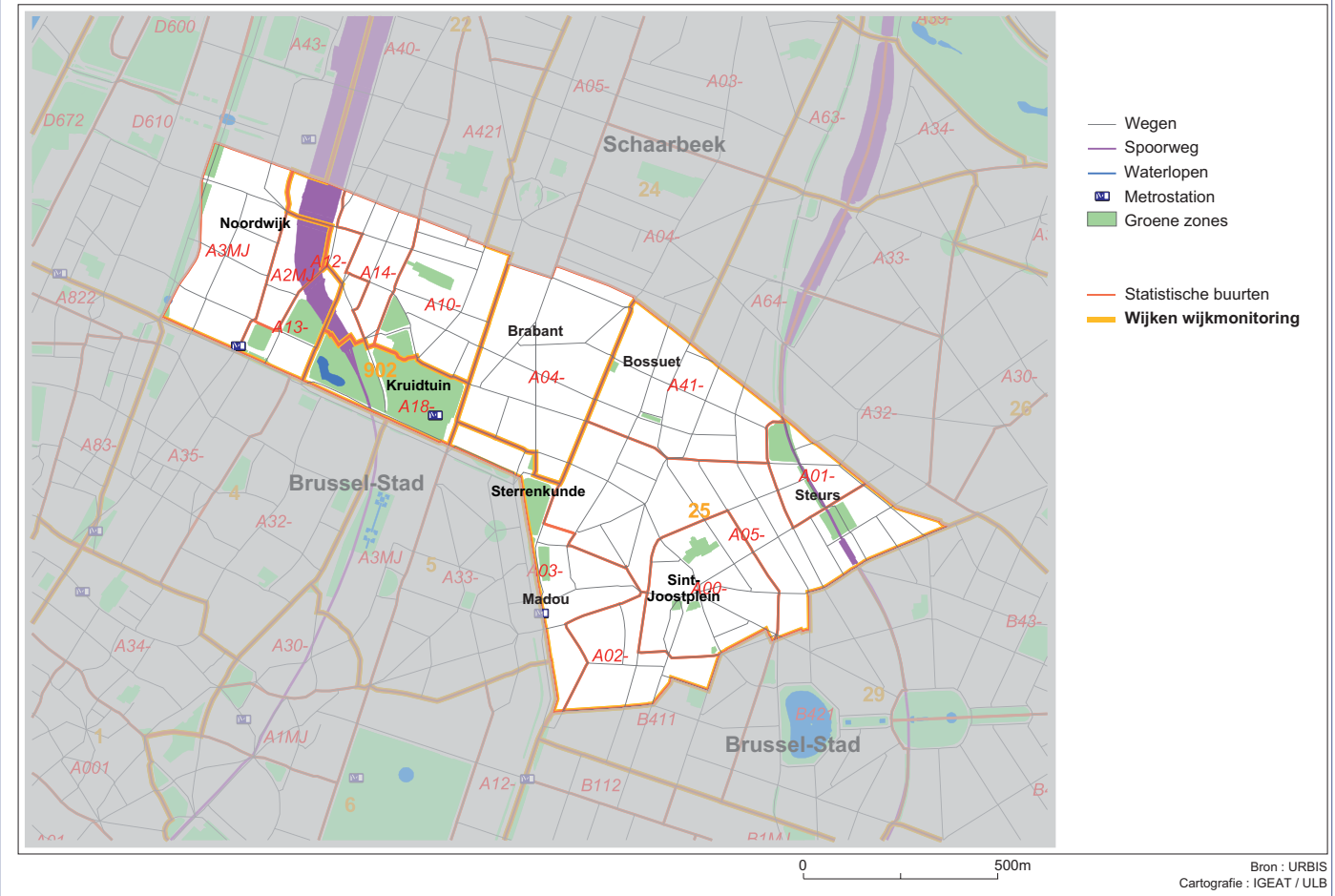
Verder zijn ook huisvestings- en onderwijsindicatoren (met cijfers van de Vlaamse en van de Franse Gemeenschap) opgenomen. In het kader van de opdracht van de COCOF werd bovendien ook een fiche voor het Gewest opgesteld, een handleiding die de lokale actoren helpt bij de interpretatie van de gegevens over hun gemeente en een derde en laatste document «bronnen en referenties» dat gebruikers begeleidt bij hun persoonlijk opzoekwerk in de basiscijfergegevens. Deze documenten werden echter niet vertaald.

Deze fiches vormen een aanvulling op de rapporten van het Observatorium voor Gezondheid en Welzijn (“Welzijns- en gezondheidsatlas van Brussel-Hoofdstad”, “Jaarlijkse welzijnsbarometer”, “Gezondheidsindicatoren van het Brussels Gewest”, ...) die gratis geraadpleegd en gedownload kunnen worden op de website van het Observatorium voor Gezondheid en Welzijn (www.observatbru.be) en op de instrumenten ontwikkeld door het **BISA (Wijkmonitoring)**, Statistische indicatoren, Conjunctuurbarometer). De bespreking bij de hier voorgestelde gegevens is dan ook tot het strikte minimum beperkt. Wij nodigen u uit om deze documenten te lezen indien u meer uitleg wenst.

De cijfers voor Sint-Joost-ten-Node worden vergeleken met de gemiddelde waarde voor het Brussels Gewest, ofwel met de hoogste en laagste waarden voor de verschillende gemeenten. Met “Gewest” of “Brussels Gewest” bedoelen we het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (19 gemeenten).

I. INLEIDING EN SYNTHESE

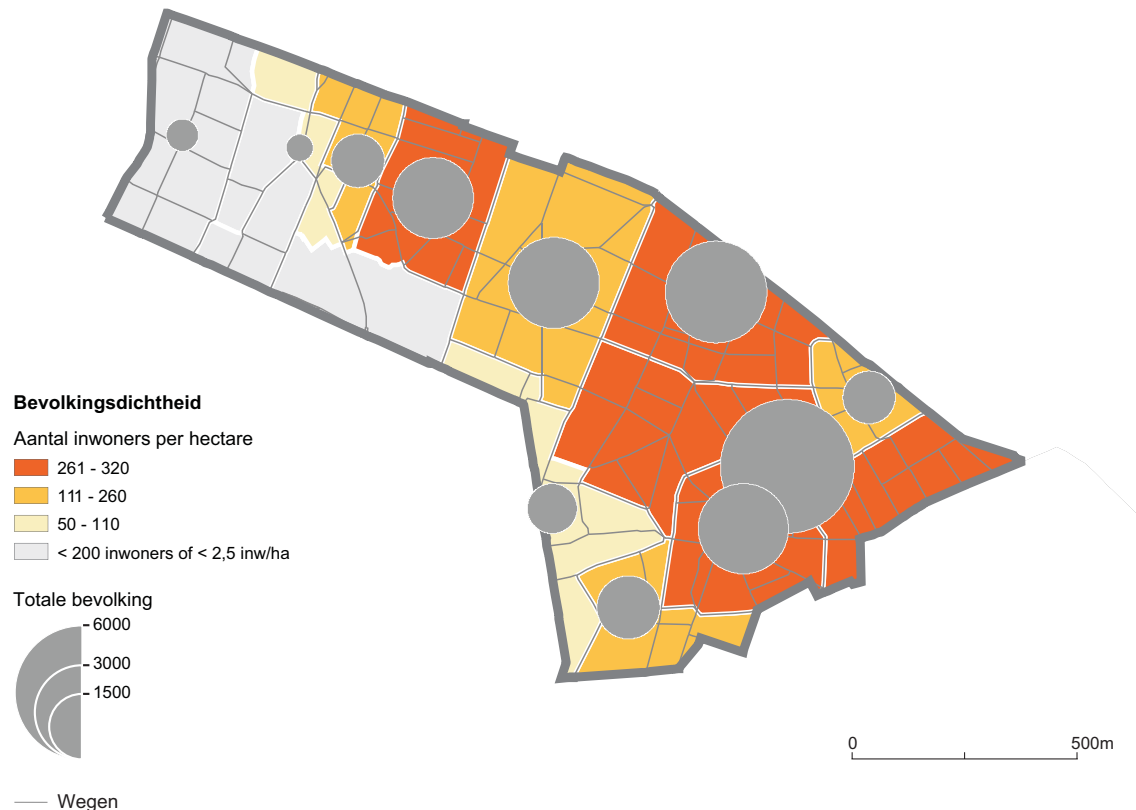
Kaart 1: Referentiekaart van Sint-Joost-ten-Node.

Deze referentiekaart geeft weer hoe de gemeente wordt opgedeeld wanneer infragemeentelijke statistieken worden voorgesteld. De statistische buurten zijn op de kaart afgebakend in het rood. Hun identificatienummer bestaat uit een prefix (21014 voor Sint-Joost-ten-Node) en een achtervoegsel, ook in het rood aangeduid op de kaart (A00-, A01-, ...). De codes, benamingen, bevolkingsgroepen en -dichtheid van elke buurt zijn opgenomen in een lijst en op een kaart die geraadpleegd kan worden op de website van het Observatorium voor Gezondheid en Welzijn.

De wijken van de **Wijkmonitoring** zijn afgebakend in het oranje, hun nummers zijn eveneens in het oranje weergegeven op de kaart. Het betreft aggregaten van statistische buurten, maar de grenzen van deze wijken vallen niet altijd samen met de gemeentegrenzen. Zij kunnen namelijk verschillende gemeenten overlappen, zoals hier het geval is met wijk "24" Haachtse Steenweg. De wijken alsook de statistische buurten waaruit ze bestaan zijn eveneens opgenomen in een lijst beschikbaar op de website van het Observatorium.

Kaart 2: Bevolkingspreiding van Sint-Joost-ten-Node op 01/01/2006.

Bron: ADSEI, Rijksregister 2006
Cartografie: IGEAT, ULB

Sint-Joost-ten-Node is in het Brussels Gewest de gemeente met de kleinste oppervlakte (1,14 km² en 2,3 % van de bevolking van het Gewest). Ze grenst aan Brussel-Stad (de Vijfhoek en de Europese wijk met de Wetstraat) in het zuiden en aan Schaarbeek in het noorden. Sint-Joost-ten-Node is een zeer oude, dichtbevolkte voorstad en ligt tussen het Noordstation en de Leuvensesteenweg. De westelijke rand van de gemeente, voorbij het Noordstation, vroeger een zeer dichtbevolkte volkswijk, is nu een nagenoeg verlaten administratieve wijk.

De vroege verstedelijking van de gemeente, in de vorm van opbrengstgebouwen en herenhuizen, wordt goed weerspiegeld in de bevolkingshistoriek. De sterke bevolkingstoename van 1830 tot 1850, waardoor Sint-Joost zich in het Gewest onderscheidt, daalt slechts lichtjes in de volgende decennia, zodat de gemeente in 1900 meer dan 32 000 inwoners telt. Een daling in de jaren na de Eerste Wereldoorlog is het gevolg van de exodus van de burgerij naar de buitenrand. Dit is het begin van het ontstaan van het volkse karakter van de gemeente, dat

zich doorzet met de immigratie tijdens de 20ste eeuw. De daling van de bevolking tijdens de tweede helft van de vorige eeuw weerspiegelt de veranderingen die de Noordwijk ondergaat. De bevolking stabiliseert zich in het begin van de jaren 1980 met ongeveer 20 000 inwoners. Sindsdien is een lichte toename merkbaar: op 1 januari 2008 telt de gemeente 24 078 inwoners.

Sint-Joost-ten-Node is de “jongste” gemeente van het Brussels Gewest. Er zijn veel bewoners jonger dan 20 en een laag aandeel 65-plussers. Het aandeel alleenstaanden (51,7 %) ligt in de buurt van het gewestelijke gemiddelde. Het betreft vaak alleenstaande mannen, wat atypisch is. Ze wonen vooral in de buurt van het Noordstation en het Sint-Joostplein. De gemeente telt veel gezinnen met kinderen, onder wie grote gezinnen en eenoudergezinnen.

Een derde van de **bevolking** (33 %) van Sint-Joost-ten-Node heeft niet de Belgische nationaliteit. De gemeente is niet alleen het historische centrum van de Turkse gemeenschap, vooral in het westelijke deel, maar telt eveneens een grote Maghrebijsche gemeenschap. Er is een sterke aanwezigheid van allochtone gezinnen, hoewel sommigen de Belgische nationaliteit hebben door naturalisatie en geboorte op Belgische bodem. De gemeente telt ook veel onderdanen uit landen die recent tot de EU zijn toegetreden (Polen, Roemenië), hoewel het zelden om internationale kaderleden gaat. Net zoals de geïmmigreerde arbeiders van de vorige generaties zijn ze er komen wonen omwille van het betaalbare vastgoed. De inwoners van West-Europa zijn beduidend ondervertegenwoordigd bij de buitenlanders. Dit profiel van de niet-Belgen toont goed aan dat er voortdurend nieuwe stromen van arbeiders of laaggeschoolde werkkrachten zich in deze gemeente van oude immigratie komen vestigen.

Volledig gelegen in de eerste kroon⁽¹⁾ wordt de gemeente Sint-Joost gekenmerkt door een bevolking met een kwetsbaar **sociaaleconomisch profiel**. Dit vertaalt zich in belastbare inkomens die ver onder het gewestelijke gemiddelde liggen. Aangiften met een laag inkomen of een vervangingsinkomen (waaronder pensioenen) zijn in de gemeente sterk oververtegenwoordigd. De **activiteitsgraad**⁽²⁾ van mannen en vrouwen ligt onder het gewestelijke gemiddelde. Dit is bijzonder uitgesproken bij migrantenvrouwen, maar toch duidelijk minder het geval bij jonge meisjes. De meeste werknemers zijn actief

als bediende in de private of de openbare sector, maar de arbeiders zijn sterk oververtegenwoordigd in vergelijking met het gewestelijke gemiddelde. De gemeentelijke **werkloosheid** ligt ver boven het gemiddelde van het Gewest, treft alle leeftijden maar de jongeren in het bijzonder. Zij volgen niet vaak hogere studies, zoals blijkt uit de hoge activiteitsgraad van de -25-jarigen. Het aandeel van de bevolking dat moet rondkomen met een leefloon of een vervangingsinkomen is zeer groot voor alle leeftijden.

Het aandeel inwoners dat verklaart in slechte **gezondheid** te verkeren ligt ver boven het gemiddelde van het Gewest. Het **sterftecijfer**⁽³⁾ bij mannen ligt hoger dan dat van het Gewest. Het geboortecijfer is het hoogste van het Gewest en is te verklaren door het aanzienlijk aandeel jongvolwassenen in de bevolking en door de, nog steeds hoge, vruchtbaarheid van de allochtone bevolking. De gemeente telt een zeer groot aantal kansarmen, wat, samen met het hoge geboortecijfer, maakt dat meer dan de helft van de kinderen geboren wordt en opgroeit in gezinnen zonder inkomen uit arbeid. Alleenstaande moeders of zeer jonge moeders zijn eveneens sterk oververtegenwoordigd.

Op het vlak van het secundair **onderwijs** volgen jongeren die in Sint-Joost wonen, verhoudingsgewijs aanzienlijk vaker technisch en vooral beroepsonderwijs dan het gemiddelde van het Gewest. Het aandeel jongeren dat algemeen vormende richtingen volgt, ligt dus beduidend onder het gewestelijke gemiddelde. Jongeren uit de gemeente vertonen een grote schoolachterstand, en dit zodra ze uit het basisonderwijs komen, in het bijzonder de jongens. Er is meer schoolachterstand in Sint-Joost-ten-Node dan in het Brussels Gewest, waar de toestand al verre van rooskleurig is. Na het leerplichtonderwijs zijn er, en jammer genoeg is dit logisch, niet veel jongeren die hogere studies aanvatten. Hun ouders hebben immers vaak ook geen universitair diploma of zelfs geen diploma algemeen secundair onderwijs. In de hele gemeente geeft het kwalificatieniveau aanleiding tot moeilijkheden bij de inschakeling op de arbeidsmarkt. Deze problemen nemen nog toe doordat er, bij een gelijk diploma, ook verhoudingsgewijs meer werklozen zijn dan verwacht op basis van het gemiddelde van het Gewest. Dit wekt het vermoeden van een gebrekkige

(1,2,3) Zie woordenlijst.

beroepskeuzevoorlichting of van discriminatie die specifiek de migrantenbevolking treft.

Als gemeente van de eerste kroon van voorsteden heeft Sint-Joost een redelijk homogeen **gebouwen**bestand. Het is een van de oudste van het Gewest, aangezien drie vierde van de woningen dateert van vóór 1961. Enkel de Noordwijk, die in het laatste kwart van de vorige eeuw is heropgebouwd, ontsnapt aan deze regel. De woningen in de gemeente zijn voor het merendeel weinig comfortabel. Zo ontbreken er soms voorzieningen (badkamer, centrale verwarming) en is de vloeroppervlakte kleiner. De staat van de binnenkant zorgt vaak voor problemen als gevolg van de ouderdom van bepaalde installaties. Het buitenaspect en de vormgeving vallen weinig in de smaak. Rust, maar ook netheid, worden over vrijwel het hele grondgebied van de gemeente zeer streng beoordeeld. De bijna totale afwezigheid van groene ruimten maakt dat de gemeente op dit vlak een zeer slechte beoordeling krijgt. Het aandeel huishoudens in de gemeente met toegang tot een privétuin ligt zeer laag ligt. Bijna 73 % van de huishoudens woont namelijk in een appartement.

Uit dit statistische overzicht van de gemeente Sint-Joost kunnen we een aantal **aandachtspunten** distilleren:

- De kwetsbare financiële situatie van een zeer groot deel van de bevolking komt voort uit de hoge werkloosheid en het grote aantal laaggeschoolde, en bijgevolg minder betaalde, banen. Kwalificatie vormt op verschillende vlakken een probleem. Allereerst vertoont het profiel van de lager geschoolde en dus steeds minder op de Brusselse arbeidsmarkt voorbereide werknemer de tendens om van generatie op generatie overgeleverd te worden. Jongeren studeren tegenwoordig weliswaar langer, maar door de algemene stijging van het opleidingsniveau, blijft de kloof met de hoogopgeleiden groot. Problemen met de beheersing van de tweede landstaal en met de keuze van de juiste richting, maar ook een mogelijke discriminatie bij aanwerving maken dat de inschakeling op de arbeidsmarkt van vaak allochtone jongeren problematisch blijft.

- De kwetsbare financiële situatie van een groot deel van de bevolking weerspiegelt zich natuurlijk in de huisvesting, vooral in een gemeente waarin vrijwel het hele gebouwenbestand oud is. De slechte sociaaleconomische omstandigheden hebben ook een rechtstreekse impact op de gezondheid van de bevolking. In de gemeente zijn er veel jonge kinderen en het aantal geboortes neemt significant toe. Ze groeien doorgaans op in slechte materiële omstandigheden en beschikken, gezien de dichte bebouwing, nauwelijks over een openbare ruimte die aan hun behoeften is aangepast. Daarnaast wordt de gemeente nog steeds geconfronteerd met de vergrijzing van haar bevolking, ook binnen de migrantengemeenschappen.

Informatie over het welzijns- en gezondheidsaanbod: www.sociaalbrussel.be

Sociaal Brussel online (www.sociaalbrussel.be) werd ontwikkeld door de vzw Centrum voor Maatschappelijke Documentatie en Coördinatie en biedt gratis, eenvoudig en snel toegang tot de Nederlandstalige, Franstalige en tweetalige welzijns- en gezondheidsorganisaties die actief zijn in de gemeente of in de 19 gemeenten van het Brussels Gewest.

Dit instrument – dat dagelijks wordt geüpdatet – helpt om het welzijnsnetwerk in zijn gemeente in real time te vatten en te lokaliseren op de kaart van het Brussels Gewest.

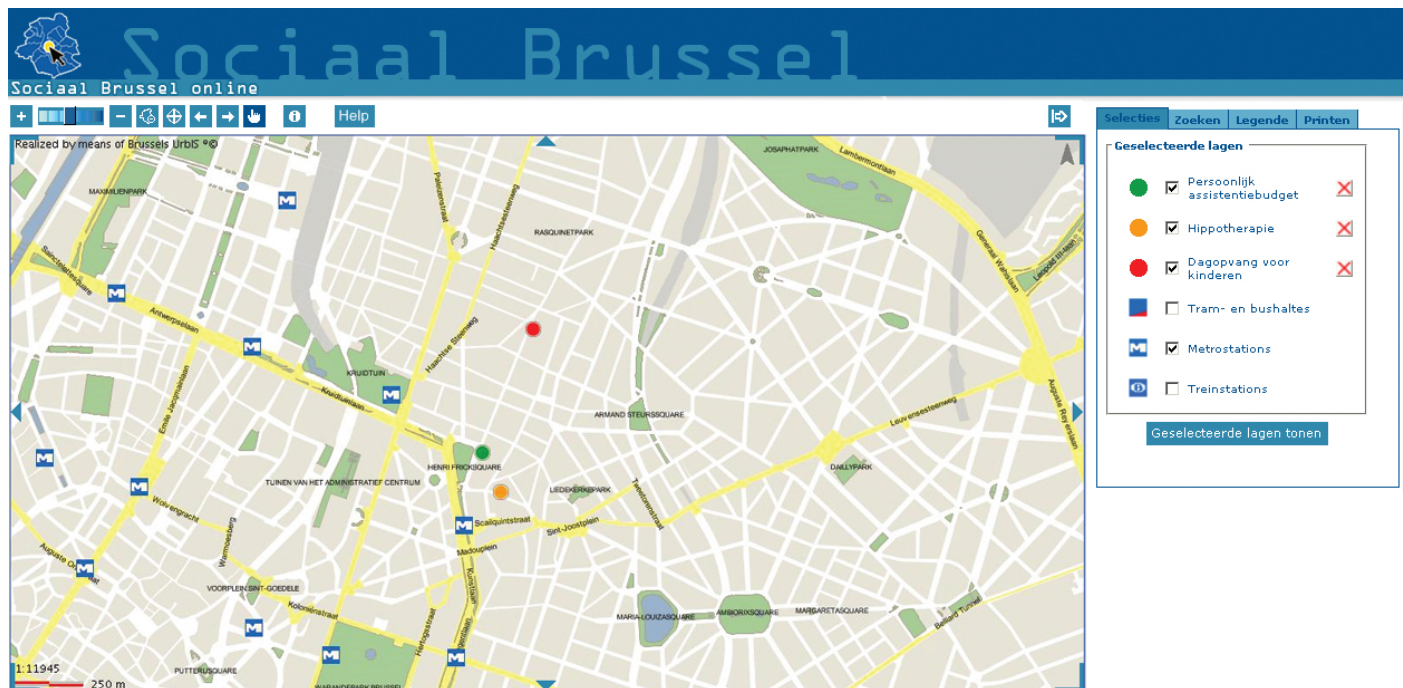
Er zijn 4 zoekmethodes gaande van de meest eenvoudige tot de meest complexe:

- op naam van de organisatie of dienst
- via een zoekterm (type Google)
- via een sector
- via een specifiek criterium of een combinatie van criteria.

Sinds juni 2008 wordt de informatie sector per sector online geplaatst (meer dan 4 300 adressen in juni 2011).

In enkele muisklikken beschikt u over concrete, geactualiseerde, op een kaart gevisualiseerde informatie.

Het **kruisen van de informatie over het aanbod met de gegevens** uit de volgende hoofdstukken – demografische gegevens, socio-economische kenmerken, gegevens over de algemene gezondheidstoestand, over opleiding en huisvesting – kan bijdragen tot het objectiveren van de tekorten op het vlak van voorzieningen, het stimuleren van de creatie van aangepaste dienstverlening, de ondersteuning van de netwerking, het aanwakkeren van de bewustwording en de coördinatie, het aanmoedigen van burgerparticipatie in de wijken.

2. DEMOGRAFISCHE CONTEXT

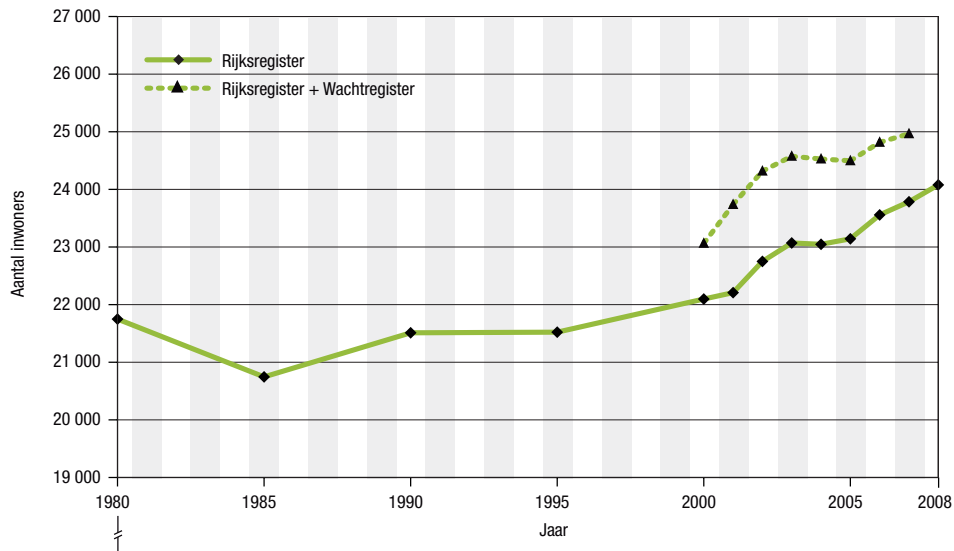

Van een aantal demografische indicatoren zijn, per wijk, kaarten en tabellen beschikbaar op de site van de Wijkmonitoring. Raadpleeg de onderwerpen "Type huishoudens", "Nationaliteiten", "Woonmobiliteit", "Leeftijdsstructuur" onder het thema "Demografie".

<http://www.wijkmonitoring.irisnet.be/>

2.1 Totale bevolking

Figuur 1: Evolutie van de totale bevolking van Sint-Joost-ten-Node (1980-2008).

Bron: FOD Economie - ADSEI, Rijksregister en Wachtregister

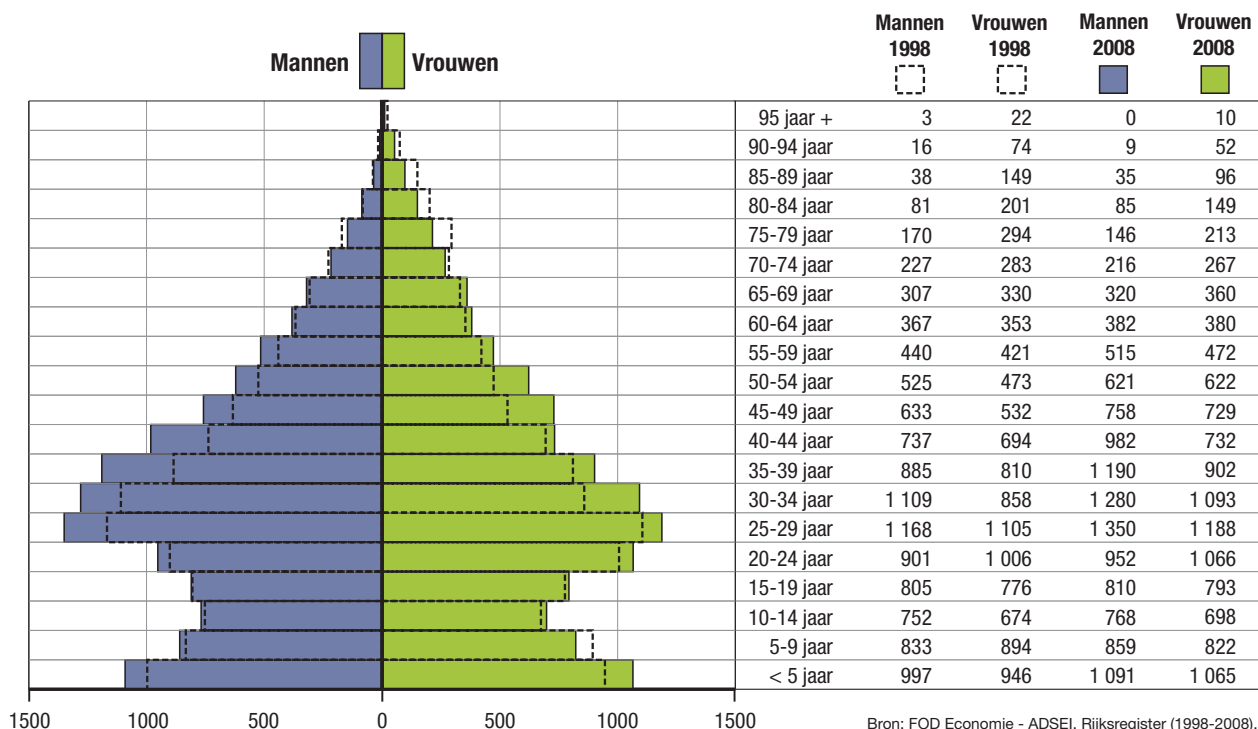
Het Rijksregister van de natuurlijke personen vermeldt de personen die zijn ingeschreven in de bevolkingsregisters van de gemeenten. Deze personen kunnen al dan niet de Belgische nationaliteit hebben (al naargelang bepaalde verblijfsvoorwaarden). Ook vreemdelingen die tewerkgesteld worden door de Europese instellingen en hun gezinsleden zijn er in opgenomen (behalve die met diplomatieke status).

Het Wachtregister, in het leven geroepen bij wet van 24 mei 1994, bevat de vreemdelingen die zich als vluchteling opgeven of die vragen als vluchteling te worden erkend.

Het aantal inwoners in Sint-Joost-ten-Node is sinds 1985 geleidelijk gestegen. In 2008 zijn er 24 078 inwoners.

2.2 Bevolkingsstructuur naar leeftijd en geslacht

Figuur 2: Evolutie van de totale bevolking van Sint-Joost-ten-Node op 01/01/1998 en 01/01/2008.

Op 1 januari 2008 telt Sint-Joost-ten-Node officieel 24 078 inwoners (12 369 mannen en 11 709 vrouwen). Bovendien telt het Wachtregister 1 180 personen (in 2007). 2,3 % van de bevolking van het Brussels Gewest woont in Sint-Joost-ten-Node. Sedert 10 jaar wordt een stijging van de bevolking in alle leeftijdscategorieën vastgesteld, behalve bij de 70-plussers.

2.2 Bevolkingsstructuur naar leeftijd en geslacht

Tabel 1: Evolutie van de kenmerken van de bevolking van Sint-Joost-ten-Node en het Brussels Gewest tussen 1998 en 2008.

	Sint-Joost-ten-Node			Brussels Gewest		
	1998	2003	2008	1998	2003	2008
% < 3 jaar	5,5 %	5,6 %	5,6 %	3,9 %	4,2 %	4,5 %
% < 18 jaar	27,3 %	27,6 %	25,8 %	20,9 %	21,4 %	21,9 %
% < 20 jaar	30,5 %	30,4 %	28,7 %	23,2 %	23,6 %	24,2 %
% 18-64 jaar	62,7 %	63,8 %	66,1 %	61,9 %	62,8 %	63,6 %
% 20-64 jaar	59,5 %	61,0 %	63,2 %	59,6 %	60,6 %	61,3 %
% 65 jaar en meer	10,0 %	8,6 %	8,1 %	17,2 %	15,9 %	14,5 %
% 80 jaar en meer	2,7 %	2,3 %	1,8 %	4,5 %	4,6 %	4,7 %
Verouderingsindex (≥ 65 jaar / 0-19 jaar)	32,9	28,3	28,4	74,0	67,2	60,0
Afhankelijkheidsindex (0-19 + ≥ 65 jaar) / (20-64 jaar)	68,2	63,9	58,3	67,8	65,1	63,0
Index van intensiteit van de veroudering (> 80 jaar / ≥ 65 jaar)	26,6	26,6	22,3	26,3	28,8	32,4

Bron: FOD Economie - ADSEI, Rijksregister.

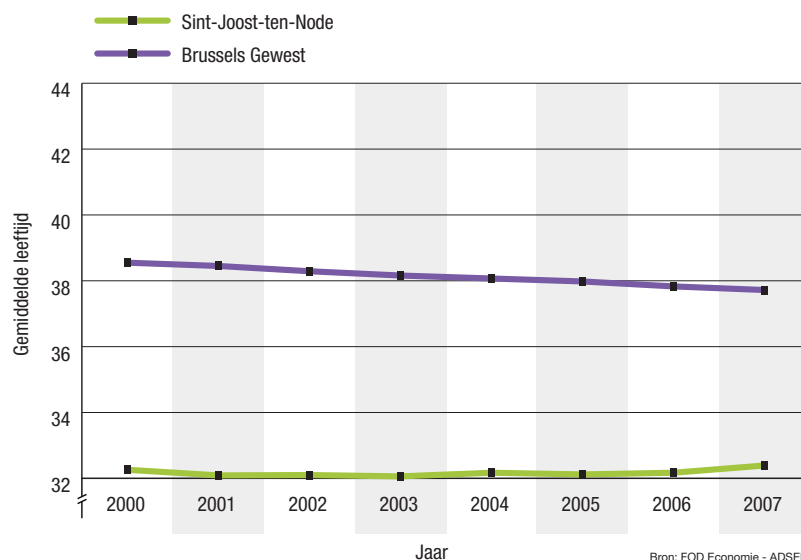
De verouderingsindex wordt berekend als de verhouding tussen de pensioengerechtigde personen (65 jaar en +) en de jongeren onder de 20 jaar. De afhankelijkheidsindex wordt berekend als de verhouding tussen hetzij personen die de schoolleeftijd hebben (jonger dan 20 jaar), hetzij pensioengerechtigde personen en personen tussen 20 en 64 jaar.

De intensiteit van de veroudering is het aandeel van de zeer oude personen (ouder dan 80 jaar) binnen de groep ouder dan 65 jaar.

De bevolking van Sint-Joost-ten-Node is globaal gezien veel jonger dan die van het Brussels Gewest. De verouderingsindex is er zeer laag in vergelijking met die van het Gewest. We zien een evolutie vergelijkbaar met de gewestelijke tendens, met een stijging van het aandeel jongeren en een daling van het aandeel 65-plussers, dat reeds laag lag in de gemeente.

In de afgelopen jaren is de bevolking van het Brussels Gewest verjongd. De gemiddelde leeftijd in Sint-Joost-ten-Node was reeds de laagste in 2000, maar lijkt sinds 2006 lichtjes te stijgen.

Figuur 3: Evolutie van de gemiddelde leeftijd in Sint-Joost-ten-Node en het Brussels Gewest van 2000 tot 2007.

Bron: FOD Economie - ADSEI.

2.3 Huishoudens

2.3.1 SAMENSTELLING VAN DE HUISHOUDENS

Tabel 2: Samenstelling van de huishoudens in Sint-Joost-ten-Node en het Brussels Gewest op 01/01/2007 (alternatieve tabel ⁽⁴⁾).

	Sint-Joost-ten-Node		Brussels Gewest	
	Aantal huishoudens	Aandeel huishoudens	Aantal huishoudens	Aandeel huishoudens
Alleenstaande mannen	3 368	30,7	118 947	23,7
Alleenstaande vrouwen	2 307	21,0	128 742	25,6
Paar zonder kinderen	1 161	10,6	82 178	16,4
Paar met kinderen	2 541	23,2	106 178	21,1
Alleenstaande moeder met kinderen	1 098	10,0	47 068	9,4
Alleenstaande vader met kinderen	188	1,7	7 660	1,5
Andere	310	2,8	11 492	2,3
Totaal aantal private huishoudens	10 973	100,0	502 265	100,0

Bron: Studiedienst van de Vlaamse Regering, 2007.

51,7 % van de huishoudens zijn huishoudens van één persoon. Opgelet, het gaat om het aandeel huishoudens, en niet het aandeel personen dat alleen woont. Een huishouden kan uit een of meerdere personen bestaan. Alleenstaanden worden bijgevolg ook beschouwd als een eenpersoonshuishouden. Zo vertegenwoordigen de 3 368 alleenstaande mannen in Sint-Joost-ten-Node 30,7 % van de huishoudens, maar slechts 14,2 % van de totale bevolking.

Minstens 62,3 % van de huishoudens heeft geen kinderen (minstens 65,7 % in het Brussels Gewest). 33,5 % van de huishoudens met kinderen zijn eenoudergezinnen. Dit zijn vooral alleenstaande moeders met kinderen, maar er zijn ook 188 alleenstaande vaders met kinderen.

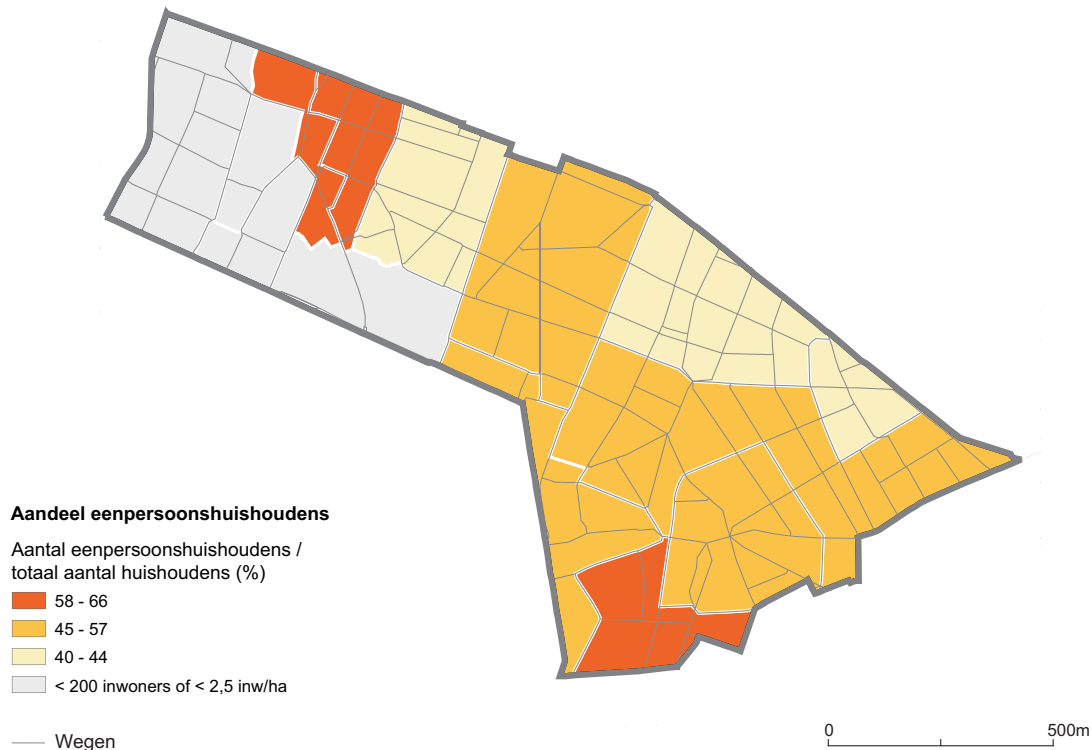
De samenstelling van de huishoudens is verschillend naargelang van de statistische buurt. Onderstaande kaarten geven hierover meer informatie.

(4) In tegenstelling tot de tabellen van de Algemene Directie Statistiek en Economische Informatie, worden in deze tabellen niet enkel gehuwden als paar beschouwd, maar ook de ongehuwd samenwonenden.

2.3 Huishoudens

2.3.2 EENPERSOONSHUISHOUDENS

Kaart 3: Aandeel eenpersoonshuishoudens per statistische buurt in Sint-Joost-ten-Node op 01/01/2007.

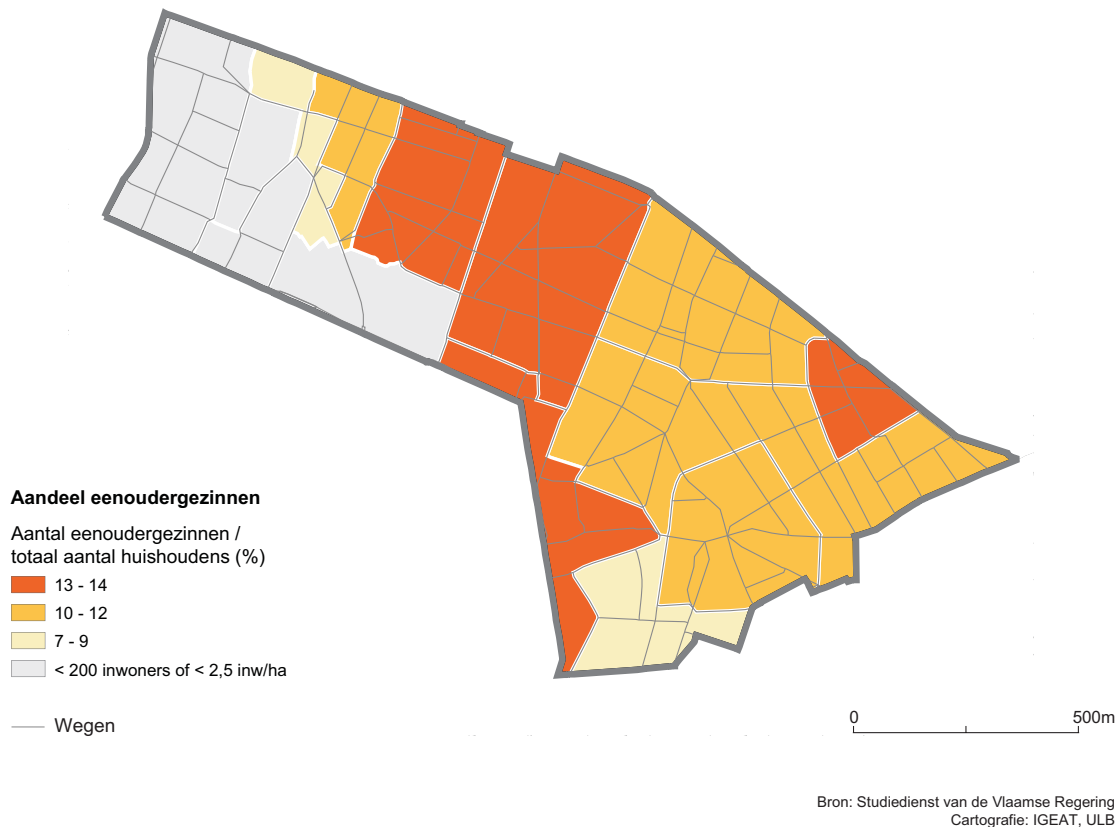
Bron: Studiedienst van de Vlaamse Regering
Cartografie: IGEAT, ULB

Het aandeel eenpersoonshuishoudens is groter in Sint-Joost-ten-Node (51,3 %) dan in het Gewest (49,3 %). Slechts in twee statistische buurten woont meer dan 50 % eenpersoonshuishoudens: “A12-Sint-Lazarus» (66,1 %) en “A02-Liefdadigheid” (65,9 %). Het laagste aandeel eenpersoonshuishoudens bevindt zich in de buurt “A10-Sint-Franciscus” (40,0 %).

2.3 Huishoudens

2.3.3 EENOUDERGEZINNEN

Kaart 4: Aandeel eenoudergezinnen per statistische buurt in Sint-Joost-ten-Node op 01/01/2007.

Het aandeel eenoudergezinnen is hoger in Sint-Joost-ten-Node (11,7 %) dan in het Gewest (10,9 %). Dit aandeel bedraagt 33,5 % van alle gezinnen met kinderen, wat een relatief hoog aandeel is bij de Brusselse gemeenten.

Het aandeel eenoudergezinnen is het grootst in de buurt “A10-Sint-Franciscus” (13,8 %), een wijk met sociale woningen. Het aandeel eenoudergezinnen is er vaak hoger omdat dit een belangrijk criterium is om er te kunnen wonen. Het laagste aandeel wordt vastgesteld in de buurt “A02-Liefdadigheid” (7,3 %).

2.4 Multiculturaliteit

Tabel 3: Voornaamste nationaliteiten in Sint-Joost-ten-Node en het Brussels Gewest op 01/01/2008.

Sint-Joost-ten-Node			Brussels Gewest		
Nationaliteit	Aantal	%	Nationaliteit	Aantal	%
Totaal (+ vluchtelingen)	24 078	100,0	Totaal (+ vluchtelingen)	1 048 491	100,0
België	16 112	66,9	België	753 448	71,9
Marokko	1 459	6,1	Frankrijk	46 006	4,4
Turkije	1 417	5,9	Marokko	39 095	3,7
Frankrijk	659	2,7	Italië	26 695	2,5
Italië	450	1,9	Spanje	19 210	1,8
Polen	423	1,8	Portugal	16 127	1,5
Roemenië	308	1,3	Polen	15 645	1,5
Spanje	307	1,3	Turkije	10 516	1,0
Congo	286	1,2	Duitsland	8 886	0,8
Bulgarije	228	0,9	Roemenië	8 718	0,8

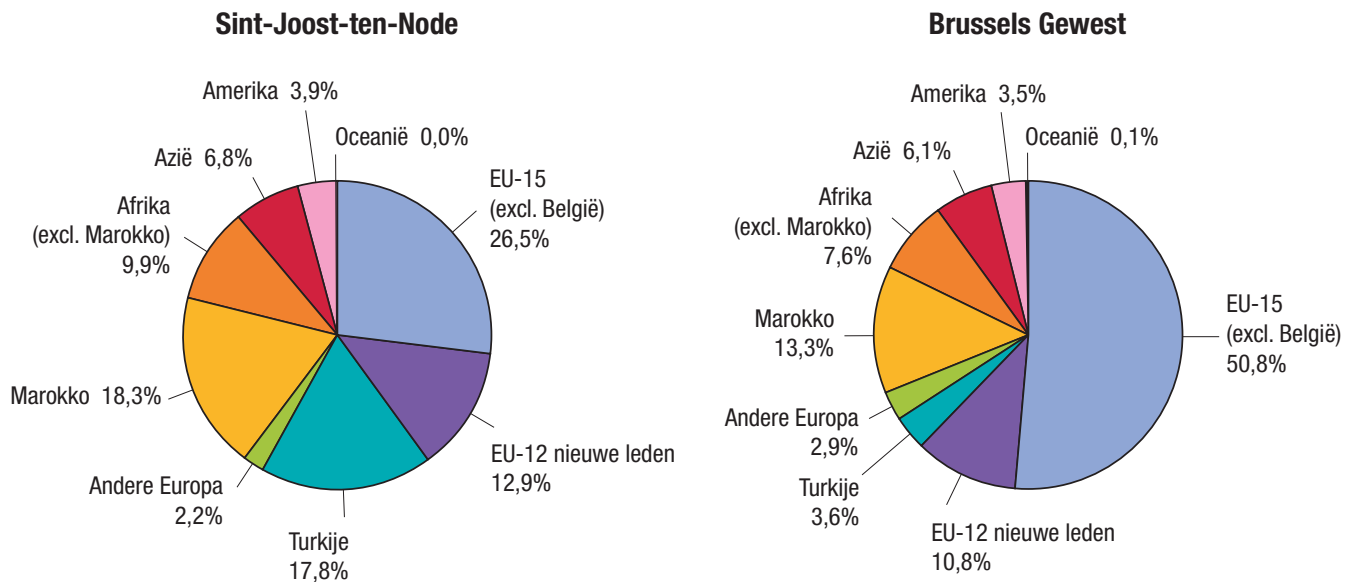
Bron: FOD Economie – ADSEI, Rijksregister, 2008.

In 2008 had 33,1 % van de bevolking van de gemeente Sint-Joost-ten-Node niet de Belgische nationaliteit⁽⁵⁾. Dit is meer dan het gemiddelde in het Brussels Gewest (28,1 %).

(5) Het betreft wel degelijk de nationaliteit en niet de origine. Een groot deel van de allochtone gemeenschap is door naturalisatie Belg geworden. De statistieken per nationaliteit geven niettemin een duidelijk beeld van de recentste migraties.

2.4 Multiculturaliteit

Figuur 4: Verdeling van de niet-Belgische bevolking in Sint-Joost-ten-Node en het Brussels Gewest op 01/01/2008.

Bron: FOD Economie - ADSEI.

In Sint-Joost-ten-Node is 26,5 % van de niet-Belgische bevolking afkomstig uit de 15 landen van de Europese Unie (lidstaten vóór 2004⁽⁶⁾) wat minder is dan voor het totale Gewest (50,8 %). Onder de niet-Belgen is de Marokkaanse gemeenschap (18,3 % van de niet-Belgen, 6,1 % van de totale bevolking) de grootste, gevolgd door de Turken (17,8 % van de niet-Belgen), de Fransen (8,3 % van de niet-Belgen), de Italianen (5,6 % van de niet-Belgen) en de Polen (5,3 % van de niet-Belgen).

(6) EU-15: Duitsland, België, Frankrijk, Italië, Luxemburg, Nederland, Denemarken, het Verenigd Koninkrijk, Ierland, Griekenland, Spanje, Portugal, Oostenrijk, Finland, Zweden.

EU-12 nieuwe leden: Cyprus, Hongarije, Malta, Polen, Letland, Estland, Litouwen, Tsjechië, Slowakije, Slovenië, Roemenië, Bulgarije.

3. SOCIO-ECONOMISCHE KENMERKEN

Van een aantal sociaaleconomische indicatoren zijn, per wijk, kaarten en tabellen beschikbaar op de site van de Wijkmonitoring. Raadpleeg de onderwerpen: "Inschakeling op de arbeidsmarkt" en "Inkomens" onder het thema "Economie".

<http://www.wijkmonitoring.irisnet.be/>

3.1 Socio-economische status van de bevolking

3.1.1 ALGEMEEN SOCIAAL-ECONOMISCH STATUUT

Tabel 4: Algemeen sociaal-economisch statuut van de bevolking van Sint-Joost-ten-Node op 31/12/2007, naar geslacht en leeftijdscategorie.

Mannen		Aantal	0-17 jaar	18-24 jaar	25-49 jaar	50-64 jaar	65-79 jaar	80 jaar +
Actieve bevolking	Werkend (loontrekkende of zelfstandige)	4 251	0,7	32,0	53,3	38,8	4,9	1,6
	Werkzoekend	1 514	0,0	12,0	16,3	24,8	0,0	0,0
Niet-actieve bevolking	Pensioentrekkend	766	-	-	0,0	4,8	84,2	85,3
	Andere niet-actieven	6 403	99,3	56,0	30,3	31,6	10,9	13,2
Totale bevolking KBSZ		12 934	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Vrouwen		Aantal	0-17 jaar	18-24 jaar	25-49 jaar	50-64 jaar	65-79 jaar	80 jaar +
Actieve bevolking	Werkend (loontrekkende of zelfstandige)	2 610	0,4	22,4	38,7	24,8	2,6	1,3
	Werkzoekend	1 143	0,0	11,1	14,8	17,8	0,0	0,0
Niet-actieve bevolking	Pensioentrekkend	992	-	-	0,5	9,6	65,8	88,6
	Andere niet-actieven	7 316	99,6	66,5	46,1	47,8	31,6	10,1
Totale bevolking KBSZ		12 061	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Totaal (mannen en vrouwen)		Aantal	0-17 jaar	18-24 jaar	25-49 jaar	50-64 jaar	65-79 jaar	80 jaar +
Actieve bevolking	Werkend (loontrekkende of zelfstandige)	6 861	0,5	27,0	46,8	31,9	3,7	1,4
	Werkzoekend	2 657	0,0	11,6	15,6	21,4	0,0	0,0
Niet-actieve bevolking	Pensioentrekkend	1 758	-	-	0,2	7,2	74,0	87,6
	Andere niet-actieven	13 719	99,5	61,4	37,4	39,6	22,3	11,0
Totale bevolking KBSZ		24 995	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Bron: KBSZ⁽⁷⁾, gegevens op 31/12/2007.

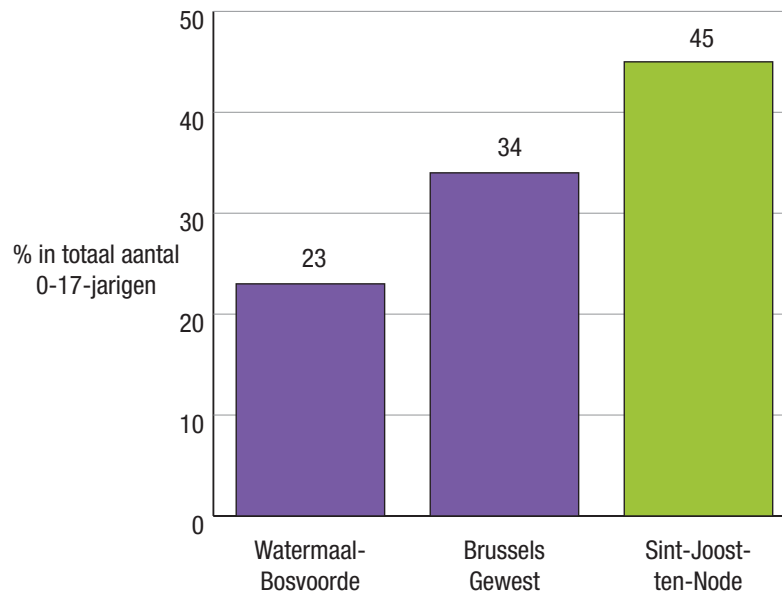
In Sint-Joost-ten-Node heeft 46,8 % van de 25-40-jarigen een baan (als werknemer of zelfstandige). Dit is veel minder dan het gewestelijke gemiddelde (57,0 %). Hetzelfde geldt voor de 50-64-jarigen (31,9 % tegenover 44,6 %). In de groep 18-24 jaar (27,0 % tegenover 27,3 %) en bij de jongeren onder de 18 jaar (0,5 % tegenover 0,4 %) hebben dan weer evenveel mensen een baan.

- (7) Meer informatie over de gegevens van de Kruispuntbank Sociale Zekerheid (KBSZ) en de categorie "andere" vindt u op de website van het Observatorium voor Gezondheid en Welzijn onder de rubriek Armoede/gegevensbronnen. Deze categorie bevat onder anderen studenten, huisvrouwen en -mannen,...

3.1 Socio-economische status van de bevolking

3.1.2 MINDERJARIGEN IN EEN HUISHOUDEN ZONDER BETAALD WERK

Figuur 5: Aandeel minderjarigen in een huishouden zonder betaald werk in Sint-Joost-ten-Node en het Brussels Gewest op 31/12/2005.

Bron: KBSZ op 31/12/2005.

45 % van de jongeren onder de 18 jaar leeft in een huishouden zonder inkomen uit arbeid. Dit is het hoogste percentage van het Gewest, ver boven de 34 % voor het Gewest.

3.2 Arbeidsmarkt

3.2.1 ACTIEVE BEVOLKING

Tabel 5: Activiteitsgraad⁽⁸⁾ van de bevolking van Sint-Joost-ten-Node en het Brussels Gewest op 31/12/2007, naar geslacht en leeftijdscategorie.

	Sint-Joost-ten-Node			Brussels Gewest		
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal
Activiteitsgraad	61,5	45,1	53,8	64,4	53,6	59,0
Activiteitsgraad van 15-24-jarigen	33,5	26,2	29,8	28,3	25,2	26,7
Activiteitsgraad van 25-49-jarigen	69,7	53,5	62,4	74,1	63,5	68,9
Activiteitsgraad van 50-64-jarigen	63,6	42,6	53,3	67,4	51,9	59,3
Activiteitsgraad 65-plussers	4,4	2,3	3,2	7,2	2,1	4,1

Bron: KBSZ (gegevens op 31/12/07).

De activiteitsgraad in Sint-Joost-ten-Node (53,8 %) ligt lager dan die van het Brussels Gewest (59,0 %), vooral bij vrouwen (45,1 % tegenover 53,6 %). Dit wordt vastgesteld in alle leeftijdscategorieën, met uitzondering van de groep 15-24 jaar, waar de activiteitsgraad in de gemeente hoger ligt (29,8 % tegenover 26,7 %), vooral dan voor mannen (33,5 % tegenover 28,3 %). Een hoge activiteitsgraad bij de groep 15-24 jaar kan erop wijzen dat ze minder geneigd zijn om hoger onderwijs te volgen.

(8) De activiteitsgraad is het aandeel van de bevolking tussen 15 en 64 jaar dat actief is op de arbeidsmarkt (werkend en werkzoekend) ten opzichte van de totale bevolking tussen 15 en 64 jaar.

3.2 Arbeidsmarkt

3.2.2 WERKZOEKENDEN

Tabel 6: Werkloosheidsgraad en kenmerken van werkzoekenden in Sint-Joost-ten-Node en het Brussels Gewest op 01/01/2008, naar geslacht.

	Sint-Joost-ten-Node			Brussels Gewest		
	Mannen	Vrouwen	Totaal	Mannen	Vrouwen	Totaal
Werkloosheidsgraad	25,8	32,3	28,3	17,8	20,5	19,0
Werkloosheidsgraad van min 25-jarigen	35,1	45,0	39,6	29,8	33,7	31,7
Werkloosheidsduur						
< 1 jaar	38,1	38,5	38,2	38,1	36,6	37,4
1 tot 2 jaar	17,1	16,0	16,6	16,4	15,9	16,2
2 tot 5 jaar	27,2	24,4	25,9	26,2	26,3	26,3
5 jaar en +	17,7	21,1	19,2	19,2	21,2	20,2
Totaal	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Aandeel werkzoekenden naar leeftijd						
< 25 jaar	15,7	20,8	17,9	14,8	16,5	15,6
25-49 jaar	70,6	65,5	68,3	69,0	68,7	68,8
50 jaar en +	13,8	13,7	13,7	16,2	14,9	15,6
Totaal	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Aandeel werklozen naar nationaliteit						
Belgen	62,0	67,5	64,4	67,3	72,6	69,9
EU (excl. Belgen)	6,7	7,2	6,9	10,5	11,5	11,0
Niet EU	31,4	25,3	28,7	22,2	16,0	19,1
Totaal	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Bron: NBB, FOD Economie – ADSEI, ACTIRIS, Steunpunt-WSE, Berekeningen Observatorium voor de Werkgelegenheid, Actiris.

De werkloosheidsgraad in Sint-Joost-ten-Node (28,3 %) ligt veel hoger dan in het Gewest (19,0 %), ook bij de -25-jarigen (39,6 % tegenover 31,7 %). Het aandeel jonge vrouwen is zeer hoog (45,0 %). Op 1 januari 2008 was 38,2 % van de werklozen minder dan één jaar werkloos (tegenover 37,4 % voor het Gewest) en was 19,2 % al meer dan 5 jaar werkloos (tegenover 20,2 %). Werklozen zijn in Sint-Joost-ten-Node jonger dan in het Gewest, vooral de vrouwen.

3.3 Inkomen en inkomensbron

3.3.1 GEMIDDELD EN MEDIAAN INKOMEN

Tabel 7: Gemiddeld en mediaan inkomen in euro per jaar, per inwoner en per aangifte, Sint-Joost-ten-Node, Brussels Gewest en België, inkomens 2006.			
	Gemiddeld inkomen per inwoner (2006)	Gemiddeld inkomen per aangifte (2006)	Mediaan inkomen per aangifte (2006)
Sint-Joost-ten-Node	€ 7 683	€ 15 737	€ 12 000
Brussels Gewest	€ 11 988	€ 22 516	€ 15 932
België	€ 14 173	€ 24 949	€ 18 833

Bron: FOD Economie – ADSEI, Fiscale statistieken 2007 (inkomens 2006).

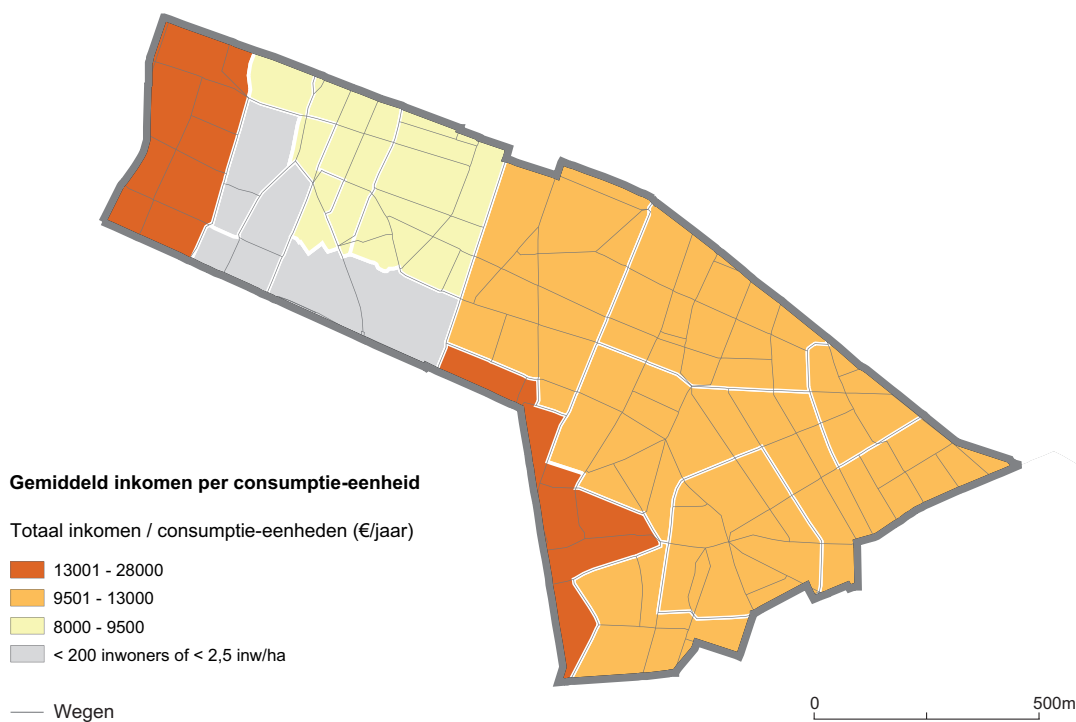
Het gemiddelde inkomen per inwoner is het totale inkomen gedeeld door de totale bevolking. Het gemiddelde inkomen per aangifte is het totale inkomen gedeeld door het aantal fiscale aangiften. Het mediane inkomen is het inkomen dat de bevolking precies in twee verdeelt: de helft van de bevolking heeft een inkomen hoger dan het mediane inkomen, de andere helft een lager.

Het gemiddelde en mediane inkomen in Sint-Joost-ten-Node zijn veel lager dan die van het Brussels Gewest⁽⁹⁾, en dus ook lager dan die van het land.

(9) Voor meer informatie zie de Welzijnsbarometer van het Observatorium voor Gezondheid en Welzijn.

3.3 Inkomen en inkomensbron

Kaart 5: Gemiddeld inkomen per consumptie-eenheid per statistische buurt in Sint-Joost-ten-Node, inkomens 2006.

Bron: ADSEI, Fiscale statistieken 2007
Cartografie: IGEAT / ULB

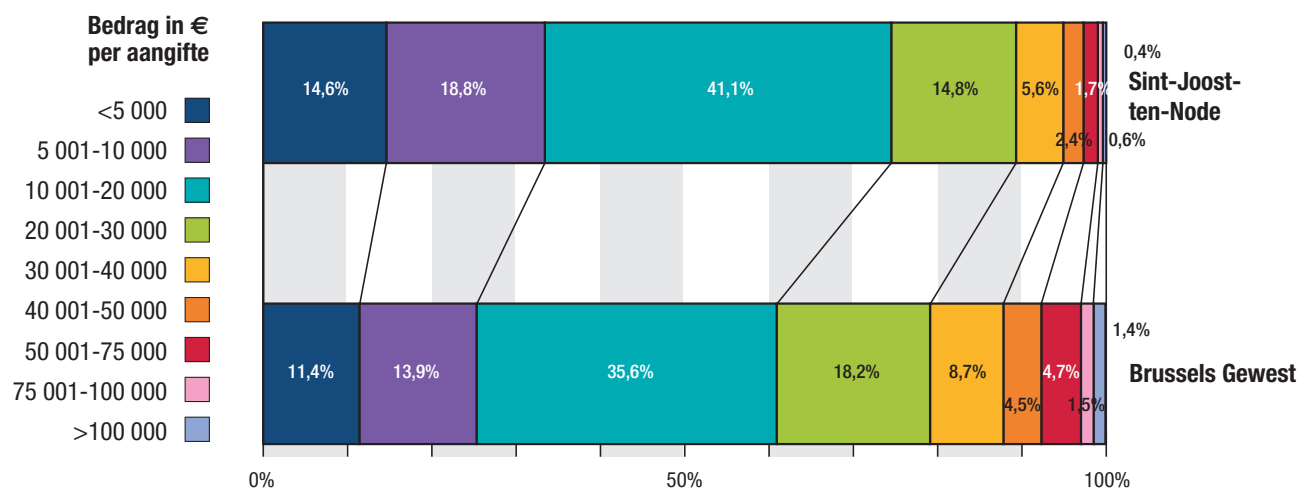
Het gemiddelde inkomen per consumptie-eenheid werd berekend door het aangegeven totaal inkomen te vergelijken met het aantal consumptie-eenheden in de wijk. De consumptie-eenheden herevalueren de bevolking rekening houdend met de huishoudensstructuur, aangezien deze een invloed heeft op de structuur van de uitgaven. De consumptie-eenheden worden als volgt gedefinieerd: de eerste volwassene van een huishouden geldt als 1 consumptie-eenheid, de andere volwassenen als 0,5 en de kinderen jonger dan 13 jaar als 0,3.

In Sint-Joost-ten-Node bedraagt de maximumwaarde € 13 325/jaar, vastgesteld in de buurt "A03-Madou" (zonder rekening te houden met de € 27 962/jaar in de buurt "A3MJ-Manhattan", die te dun bevolkt is om statistisch significant te zijn). Het minimum is € 7 973/jaar voor de buurt "A14-Weide".

3.3 Inkomen en inkomensbron

3.3.2 INKOMENSKLASSEN

Figuur 6: Samenstelling van het gezamenlijk belastbaar inkomen naar inkomensklasse, per aangifte, Sint-Joost-ten-Node en het Brussels Gewest, 2005.

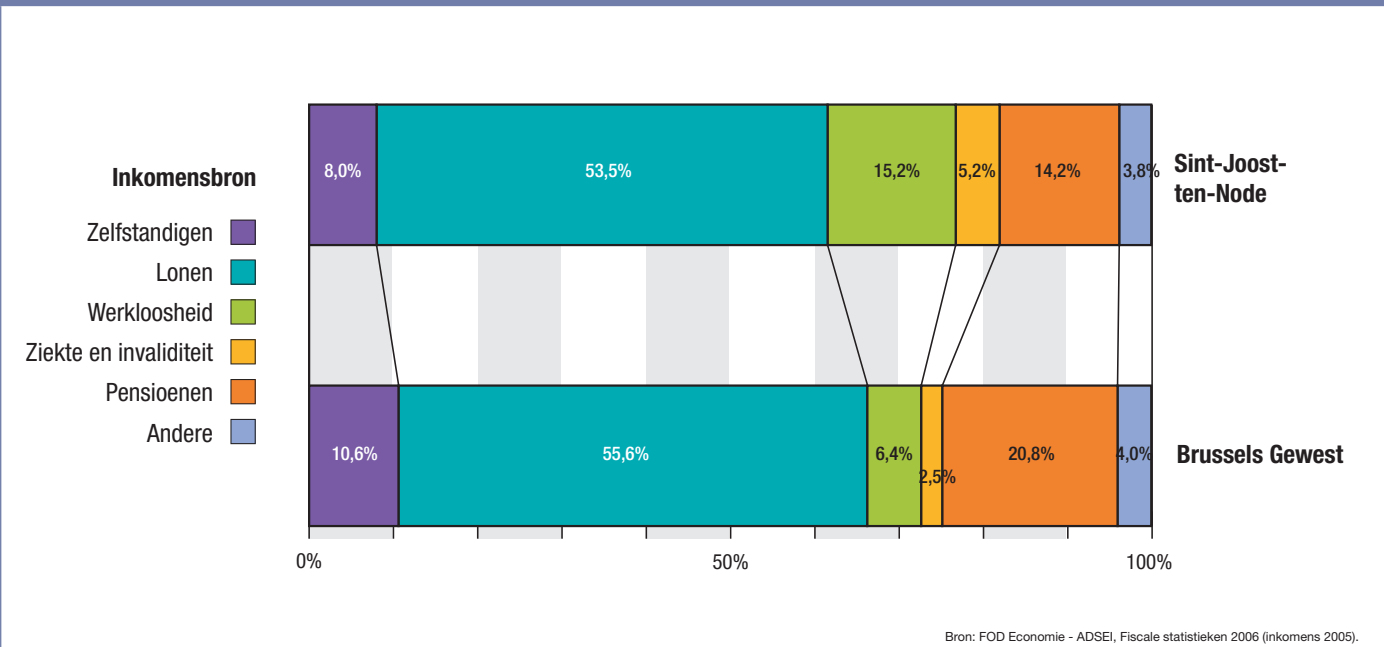
Bron: FOD Economie - ADSEI, Fiscale statistieken 2006 (inkomens 2005).

Sint-Joost-ten-Node is een arme gemeente. Het aandeel lage inkomens (< € 10 000 per aangifte) is er groter en dat van de hoge inkomens (> € 75 000 per aangifte) veel kleiner dan in het Brussels Gewest.

3.3 Inkomen en inkomensbron

3.3.3 INKOMENSBRON

Figuur 7: Samenstelling van het gezamenlijk belastbaar inkomen, Sint-Joost-ten-Node en het Brussels Gewest, 2005.

Het aandeel werkloosheidsuitkeringen (15,2 %) ligt tweemaal zo hoog als het gemiddelde van het Gewest. Er zijn minder gepensioneerd en zelfstandigen dan in het Brussels Gewest (respectievelijk 14,2 % en 8,0 % tegenover 20,8 % en 10,6 % voor het Gewest).

3.3 Inkomen en inkomensbron

3.3.4 PERSONEN DIE LEVEN VAN EEN MINIMUM- OF VERVANGINGSINKOMEN

Tabel 8: Aantal en aandeel personen die leven van een minimum- of vervangingsinkomen in 2008 in Sint-Joost-ten-Node en het Brussels Gewest, naar leeftijdscategorie.

	Sint-Joost-ten-Node		Brussels Gewest	
	Aantal	%	Aantal	%
Jongeren (18-25 jaar)	2 712	100,0	93 462	100,0
OCMW: leefloon + equivalent leefloon	396	14,6	7 177	7,7
Werkloosheidsuitkering	329	12,1	8 264	8,8
Uitkering voor mensen met een handicap	7	0,3	516	0,6
Totaal aantal jongeren met een uitkering	732	27,0	15 957	17,1
Actieve bevolking (18-64 jaar)	15 908	100,0	667 026	100,0
OCMW: leefloon + equivalent leefloon	1 334	8,4	20 385	3,1
Werkloosheidsuitkering	2 844	17,9	91 409	13,7
Uitkering voor mensen met een handicap	271	1,7	11 198	1,7
Totaal aantal mensen op actieve leeftijd met een uitkering	4 449	28,0	122 992	18,4
Ouderen (≥ 65 jaar)	1 958	100,0	152 045	100,0
OCMW: leefloon + equivalent leefloon	75	3,8	1 349	0,9
Inkomensgarantie voor ouderen (IGO)	387	19,8	17 256	11,3
Uitkering voor mensen met een handicap	124	6,3	8 155	5,4
Totaal aantal ouderen met een uitkering	586	29,9	26 760	17,6

Bron: POD Maatschappelijke Integratie – januari 2008, RVA, FOD Sociale Zekerheid, Rijksdienst voor Pensioenen 2008.

28,0 % van de actieve bevolking en 27,0 % van de jongeren in Sint-Joost-ten-Node leven van een vervangingsinkomen. Het aandeel van de bevolking dat moet rondkomen met een inkomen van het OCMW of met een vervangingsinkomen is er veel groter dan in het Gewest. 29,9 % van de ouderen heeft recht op een inkomensgarantie, een invaliditeitsuitkering, een leefloon of een equivalent leefloon.

3.3 Inkomen en inkomensbron

3.3.5 GERECHTIGDEN OP EEN INKOMEN VAN HET OCMW

Tabel 9: Aantal gerechtigden op het leefloon en equivalent leefloon op 31/12/2007 in Sint-Joost-ten-Node en het Brussels Gewest, naar leeftijdscategorie.

	Sint-Joost-ten-Node				Brussels Gewest			
Leeftijd	Leefloon	Equivalent leefloon	Leefloon + equivalent	Bevolking	Leefloon	Equivalent leefloon	Leefloon + equivalent	Bevolking
<18	1	0	1	6 212	42	31	73	229 420
18-24	300	91	391	2 712	5 791	1 355	7 146	93 462
25-49	485	238	723	10 204	11 211	3 908	15 119	411 019
50-64	196	35	231	2 992	4 553	666	5 219	162 545
≥65	60	14	74	1 958	1 103	232	1 335	152 045
Totaal	1 042	378	1 420	24 078	22 700	6 192	28 892	1 048 491

Bron: POD Maatschappelijke Integratie – december 2007, ADSEI: Rijksregister (bevolking op 01/01/2008).

Tabel 10: Aandeel gerechtigden op het leefloon en equivalent leefloon op 31/12/2007 in Sint-Joost-ten-Node en het Brussels Gewest, naar leeftijdscategorie.

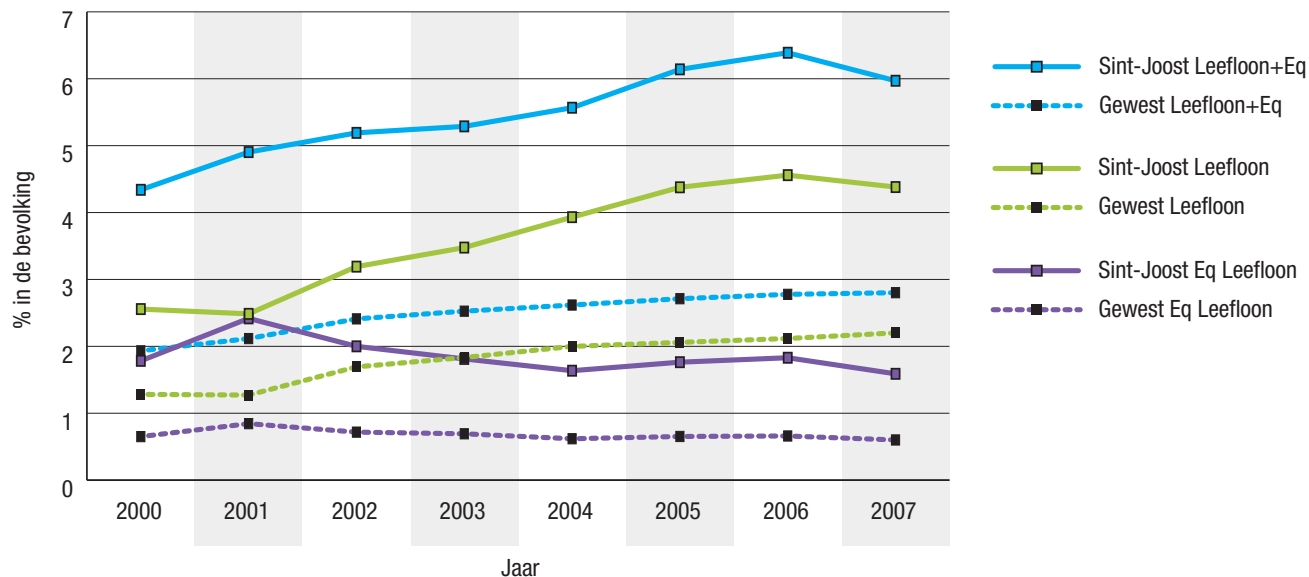
	Sint-Joost-ten-Node				Brussels Gewest			
Leeftijd	Leefloon	Equivalent leefloon	Leefloon + equivalent	Bevolking	Leefloon	Equivalent leefloon	Leefloon + equivalent	Bevolking
<18	0,0	0,0	0,0	100 %	0,0	0,0	0,0	100 %
18-24	11,1	3,4	14,4	100 %	6,2	1,4	7,6	100 %
25-49	4,8	2,3	7,1	100 %	2,7	1,0	3,7	100 %
50-64	6,6	1,2	7,7	100 %	2,8	0,4	3,2	100 %
≥65	3,1	0,7	3,8	100 %	0,7	0,2	0,9	100 %
Totaal	4,3	1,6	5,9	100 %	2,2	0,6	2,8	100 %

Bron: POD Maatschappelijke Integratie – december 2007, ADSEI: Rijksregister (bevolking op 01/01/2008).

Eind 2007 had bijna 5,9 % van de bevolking van Sint-Joost-ten-Node een vervangingsinkomen, het hoogste percentage in het Brussels Gewest (2,8 %). De leeftijdscategorie van 18 tot 24 jaar is hier verhoudingsgewijs het meest vertegenwoordigd, zowel in Sint-Joost-ten-Node als in het Brussels Gewest.

3.3 Inkomen en inkomensbron

Figuur 8: Evolutie van het aandeel gerechtigden op het leefloon of equivalent leefloon in Sint-Joost-ten-Node en het Brussels Gewest tussen 2000 en 2007.

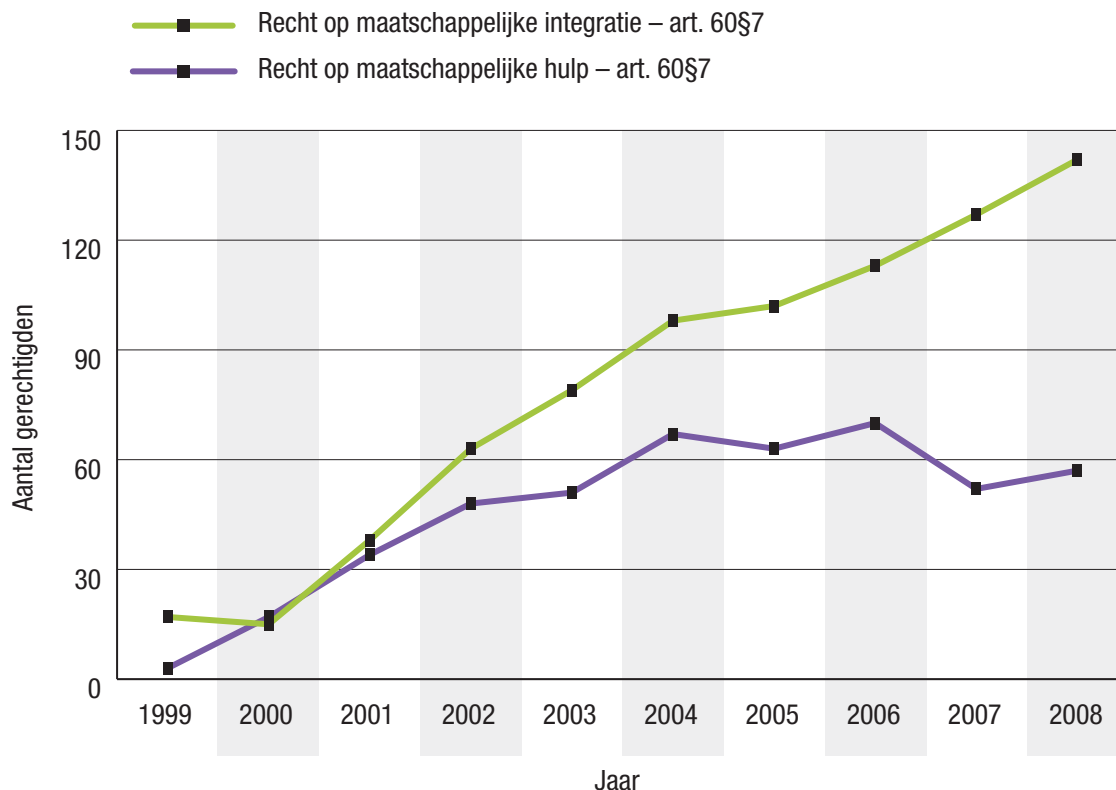
Bron: POD Maatschappelijke Integratie, gegevens op 31/12/2007, FOD Economie - ADSEI, Rijksregister.

Tussen 2000 en 2006 gaat het aandeel personen die recht hebben op een leefloon of equivalent leefloon in Sint-Joost-ten-Node in stijgende lijn, en dit in veel sterkere mate dan voor het gehele Gewest.

3.3 Inkomen en inkomensbron

3.3.6 TEWERKSTELLINGSMAATREGELEN

Figuur 9: Aantal mensen tewerkgesteld overeenkomstig artikel 60§7 in het OCMW van Sint-Joost-ten-Node tussen 1999 en 2008.

Bron: POD Maatschappelijke Integratie.

Het aantal via artikel 60§7 tewerkgestelde personen is in Sint-Joost-ten-Node gestegen tussen 1999 en 2008. Zowel rechthebbenden op maatschappelijke integratie als rechthebbenden op maatschappelijke dienstverlening kunnen door het OCMW worden tewerkgesteld in het kader van artikel 60.

3.3 Inkomen en inkomensbron

3.3.7 MENSEN MET EEN LAAG INKOMEN (RVV EN OMNIO)

Tabel 11: Aantal rechthebbenden op de verhoogde tegemoetkoming van de verzekering voor geneeskundige verzorging (RVV of OMNIO) en hun personen ten laste op 01/01/2008 in Sint-Joost-ten-Node, naar leeftijdscategorie.

Sint-Joost-ten-Node	Aantal gerechtigden				Aantal personen ten laste			
	<20	20-64	≥65	totaal	<20	20-64	≥65	totaal
WIGW	21	491	442	954	430	227	60	717
OCMW	17	1 189	48	1 254	868	474	30	1 372
IGO	0	5	262	267	16	37	39	92
Mensen met een handicap	0	227	88	315	115	85	12	212
Kinderen met verhoogde kinderbijslag	39	6		45	0	1		1
Gerechtigde van ≥ 50 jaar en werkzoekend ≥ 1 jaar		325	11	337	205	169	10	384
OMNIO	295	277	4	576				
Totaal aantal gerechtigden	373	2 520	855	3 748	1 634	993	151	2 778
Totale bevolking KBSZ	7 122	15 905	1 968	24 995	7 122	15 905	1 968	24 995

Bron: KBSZ 2008.

Tabel 12: Aandeel rechthebbenden op de verhoogde tegemoetkoming van de verzekering voor geneeskundige verzorging (RVV of OMNIO) en hun personen ten laste op 01/01/2008 in Sint-Joost-ten-Node, naar leeftijdscategorie.

Sint-Joost-ten-Node	% gerechtigden in de bevolking				% personen ten laste in de bevolking			
	<20	20-64	≥65	totaal	<20	20-64	≥65	totaal
WIGW	0,3	3,1	22,5	3,8	6,0	1,4	3,0	2,9
OCMW	0,2	7,5	2,4	5,0	12,2	3,0	1,5	5,5
IGO	0,0	0,0	13,3	1,1	0,2	0,2	2,0	0,4
Mensen met een handicap	0,0	1,4	4,5	1,3	1,6	0,5	0,6	0,8
Kinderen met verhoogde kinderbijslag	0,5	0,0		0,2	0,0	0,0		0,0
Gerechtigde van ≥ 50 jaar en werkzoekend ≥ 1 jaar		2,0	0,6	1,3	2,9	1,1	0,5	1,5
OMNIO	4,1	1,7	0,2	2,3				
Totaal aantal gerechtigden	5,2	15,8	43,4	15,0	22,9	6,2	7,7	11,1
Totale bevolking KBSZ	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Bron: KBSZ 2008.

Het aantal rechthebbenden op de verhoogde tegemoetkoming van de verzekering voor geneeskundige verzorging en hun personen ten laste is een indicator van het aantal personen dat in gezinnen met een laag inkomen leeft.

26,1 % van de bevolking van Sint-Joost-ten-Node heeft (rechtstreeks of onrechtstreeks) recht op de verhoogde tegemoetkoming van de verzekering voor geneeskundige verzorging, als gezinshoofd of als persoon ten laste. Dit is veel meer dan in het Brussels Gewest⁽¹⁰⁾ (17,2 %). 51,1 % van de 65-plussers geniet (rechtstreeks of onrechtstreeks) van

een verhoogde tegemoetkoming van de verzekering voor geneeskundige verzorging.

Sint-Joost-ten-Node telt meer inwoners die recht hebben op steun van het OCMW (10,5 %), WIGW (6,7 %), oudere werklozen (2,9 %), personen die recht hebben op de inkomensgarantie voor ouderen (1,4 %) en personen met een handicap (2,1 %) dan het gewestelijke gemiddelde (respectievelijk 4,9 %, 5,1 %, 2,0 %, 1,0 % en 2,2 % voor het Gewest).

(10) Voor het Gewest, zie Tabel 7 van de Welzijnsbarometer 2008, pagina 16.

4. GEZONDHEID

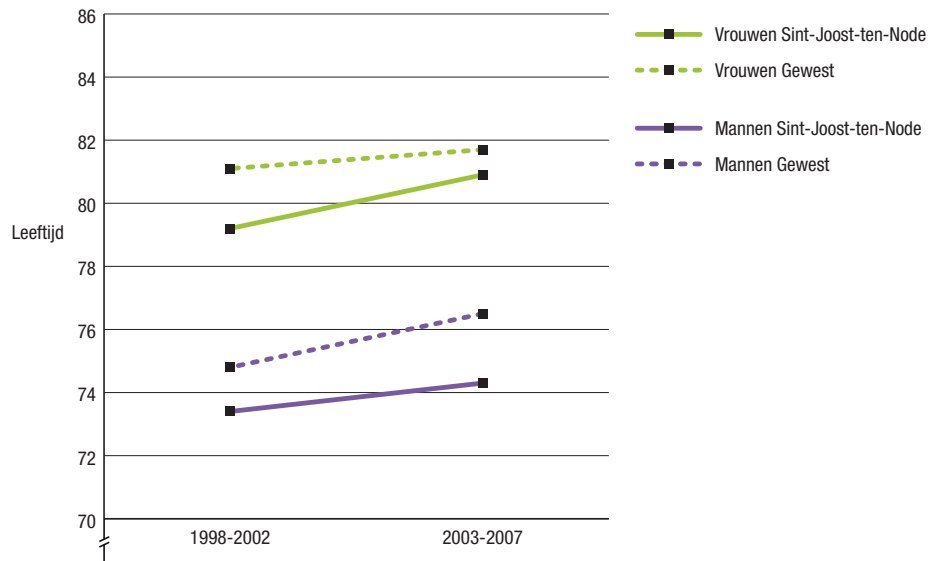
Van een aantal gezondheidsindicatoren zijn, per wijk, kaarten en tabellen beschikbaar op de site van de Wijkmonitoring. Raadpleeg het onderwerp “Sterftecijfer” onder het thema “Gezondheid”, maar ook “Leeftijdsstructuur” onder het thema “Demografie”.

<http://www.wijkmonitoring.irisnet.be/>

4.1 Algemene gezondheidstoestand

4.1.1 LEVENSV ERWACHTING

Figuur 10: Evolutie van de levensverwachting in Sint-Joost-ten-Node en het Brussels Gewest, naar geslacht.

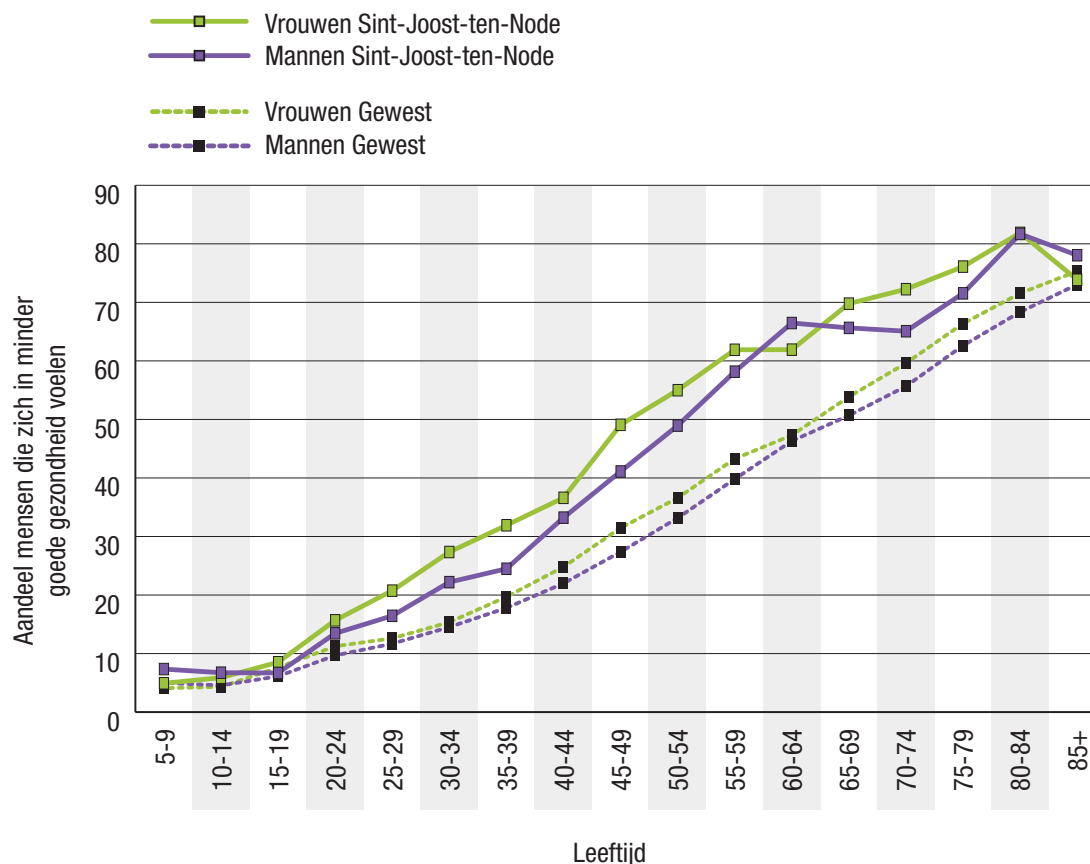
Bron: Statistische formulieren voor overlijden, Observatorium voor Gezondheid en Welzijn.

De levensverwachting in de gemeente ligt onder het gewestelijke gemiddelde. De levensverwachting van de vrouwen ligt hoger dan die van de mannen. De levensverwachting van vrouwen in Sint-Joost-ten-Node neemt sterker toe dan die van mannen (respectievelijk +1,7 jaar tegenover +0,9 jaar), terwijl voor het Brussels Gewest het tegenovergestelde wordt vastgesteld (respectievelijk +0,6 jaar tegenover +1,7 jaar).

4.1 Algemene gezondheidstoestand

4.1.2 SUBJECTIEVE GEZONDHEID

Figuur 11: Inschatting van de eigen gezondheid in Sint-Joost-ten-Node en het Brussels Gewest, naar leeftijd en geslacht.

Bron: Algemene socio-economische enquête 2001, berekeningen Patrick Deboosere (VUB Interface Demography).

De subjectieve gezondheid van de bevolking van Sint-Joost-ten-Node is slechter dan die van het Gewest; vooral bij de vrouwen, met uitzondering van de vrouwen tussen 60 en 64 jaar. De gezondheidsperceptie wordt gebruikt als een indicator van de algehele gezondheid van de bevolking. Dit gegeven lijkt

een goede maatstaf zowel voor verkennende studies als voor beleidsplanning. Daarom werden de gegevens van de algemene socio-economische enquête 2001 over de gezondheidsperceptie in detail geanalyseerd in de "Gezondheids- en welzijnsatlas van Brussel-Hoofdstad" (hoofdstuk 9).

4.1 Algemene gezondheidstoestand

4.1.3 STERFTE

Tabel 13: Belangrijkste doodsoorzaken voor alle leeftijden in Sint-Joost-ten-Node, voor de periode 2003-2007 en vergelijking met het Brussels Gewest na standaardisering ⁽¹¹⁾ voor leeftijd.

	Mannen			Vrouwen		
	Aantal overlijdens	Sterftecijfer (/100 000)	Verskil in mortaliteit ten opzichte van het Gewest	Aantal overlijdens	Sterftecijfer (/100 000)	Verskil in mortaliteit ten opzichte van het Gewest
Cardiovasculaire aandoeningen	107	182,1	+30 %	124	221,6	+20 %
Kanker	96	163,4	+12 %	72	128,7	-5 %
Ademhalingsziekten	41	69,8	+25 %	38	67,9	+12 %
Ziekten ademhalingsorganen				42	75,1	+18 %
Uitwendige doodsoorzaken	36	61,3	+16 %			
Totaal	339	576,8	+18 %	324	579,0	+5 %

Enkel de doodsoorzaken die tijdens de periode 2003-2007 meer dan 20 overlijdens tellen, zijn opgenomen in deze tabel.

De statistisch significante verschillen met het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zijn in het vet weergegeven.

Als het percentage van het verschil in mortaliteit ten opzichte van het Gewest niet in het vet gedrukt is, kan het verschil aan het toeval te wijten zijn.

Bijgevolg moet men vermijden verklarende hypothesen te zoeken, ook wanneer het om een hoog percentage gaat.

Bron: Statistische formulieren voor overlijden, Observatorium voor Gezondheid en Welzijn.

Het sterftcijfer in Sint-Joost-ten-Node bedraagt 577 per 100 000 voor mannen en 579 per 100 000 voor vrouwen. Na standaardisering voor de leeftijd is dit aandeel aanzienlijk hoger voor mannen (+18 % in vergelijking met het Gewest).

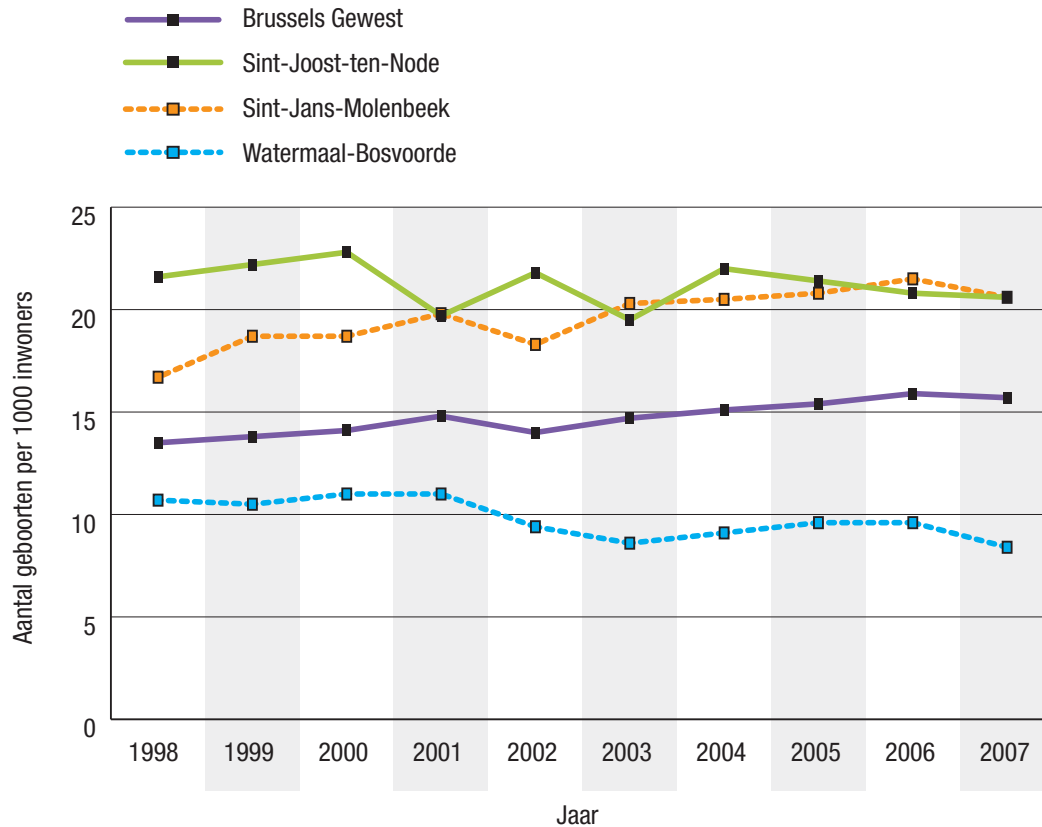
Na standaardisering voor de leeftijd zien we een significante oversterfte door cardiovasculaire aandoeningen bij mannen.

(11) Zie woordenlijst.

4.2 Gezondheid van de jonge kinderen

4.2.1 GEBOORTEN

Figuur 12: Evolutie van de geboortecijfers in Sint-Joost-ten-Node en het Brussels Gewest, 1998-2007.

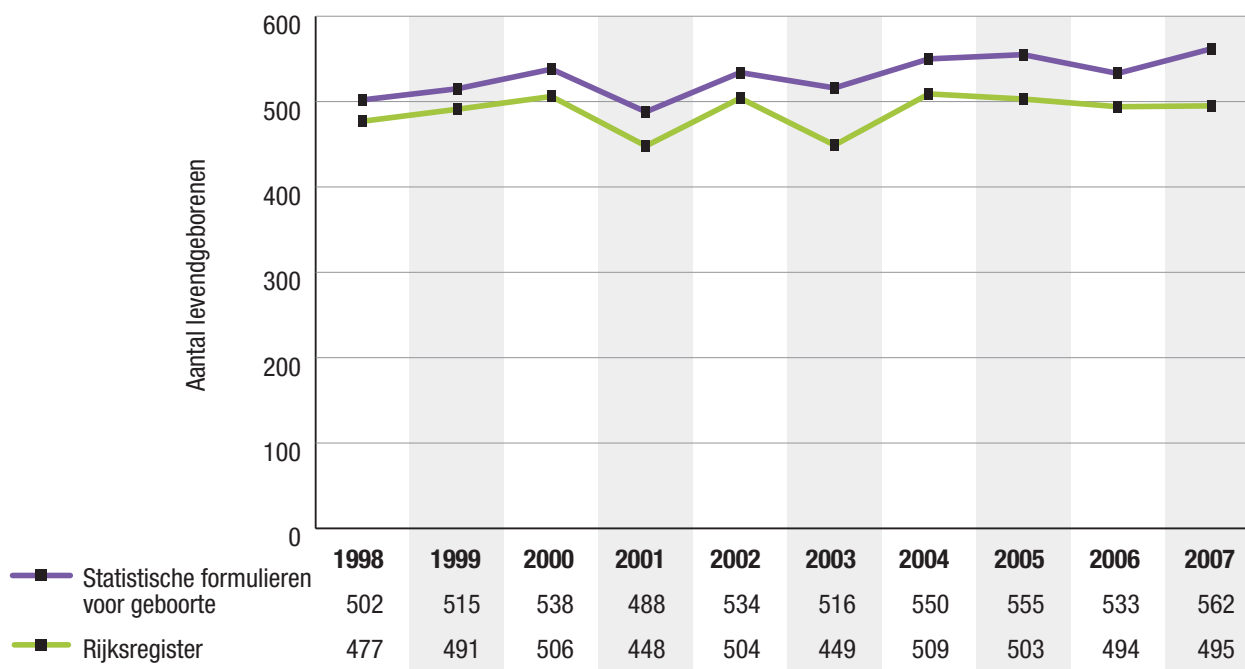

Bron: Statistische formulieren voor geboorten, Observatorium voor Gezondheid en Welzijn.

Tussen 1998 en 2007 is er een lichte stijging van het absolute aantal levendgeborenen in Sint-Joost-ten-Node, terwijl het geboortecijfer lichtjes daalt. Het geboortecijfer van de gemeente was een van de hoogste van het Gewest aan het begin van de periode (hoger dan dat van Sint-Jans-Molenbeek, het hoogste van het Gewest aan het einde van de periode).

4.2 Gezondheid van de jonge kinderen

Figuur 13: Evolutie van het absoluut aantal levendgeborenen in Sint-Joost-ten-Node, 1998-2007 volgens twee verschillende bronnen.

Bron: Statistische formulieren voor geboorte, Observatorium voor Gezondheid en Welzijn en ADSEI: Rijksregister.

Als officieel cijfer voor het aantal geboorten geldt het cijfer van het Rijksregister, dat samengesteld is op basis van het bevolkingsregister van de gemeenten.

Een andere informatiebron zijn de statistische formulieren voor geboorte, die worden ingevuld door de gezondheidswerkers en de diensten van de burgerlijke stand van de gemeente van geboorte. Deze bron houdt rekening met alle geboorten, ongeacht het verblijfsstatuut van de moeder. In de meeste gemeenten is het aantal via deze bron geregistreerde geboorten hoger dan

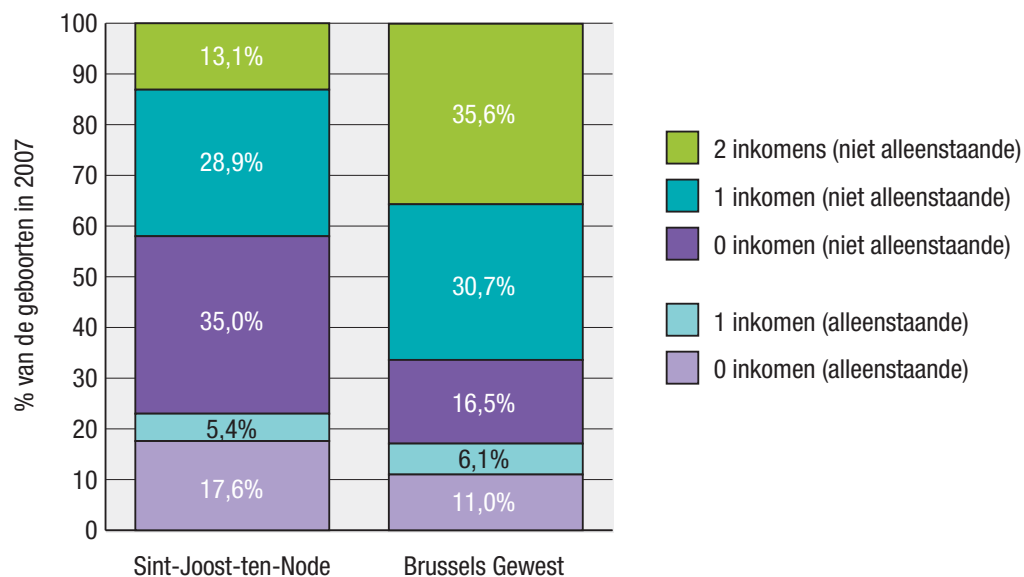
het aantal geboorten geregistreerd door het Rijksregister. Niet-geregistreerde geboorten vinden we enerzijds bij kinderen van wie de moeder is ingeschreven in het Wachtregister en anderzijds in bijzondere situaties (diplomatiek personeel verbonden aan internationale instellingen, thuislozen, illegalen).

In Sint-Joost-ten-Node is het verschil tussen de twee informatiebronnen groot (67 personen in 2007). Dit betekent dat niet alle geboorten ingeschreven zijn in het Rijksregister.

4.2 Gezondheid van de jonge kinderen

4.2.2 KENMERKEN VAN DE BORELINGEN EN DE MOEDERS

Figuur 14: Sociale kenmerken van de huishoudens van de pasgeborenen in Sint-Joost-ten-Node en het Brussels Gewest op 01/01/2007.

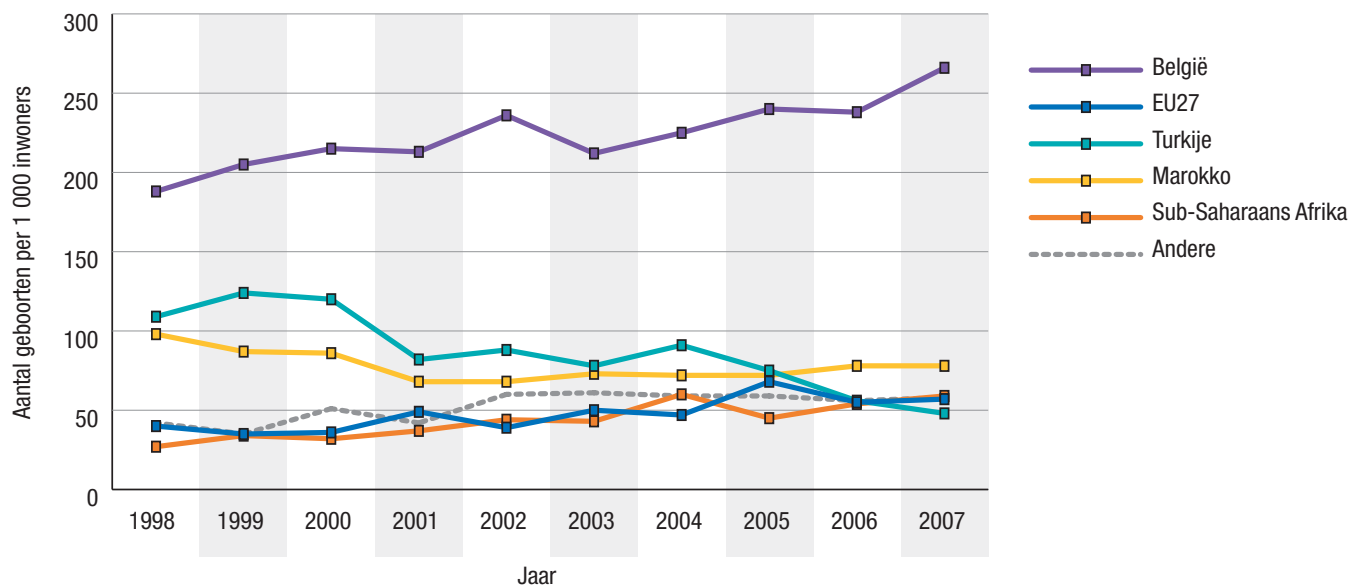
Bron: Statistische formulieren voor geboorte, Observatorium voor Gezondheid en Welzijn.

In Sint-Joost-ten-Node worden de meeste kinderen (52,6 %) geboren in een huishouden (al dan niet alleenstaand⁽¹²⁾) zonder inkomen, bijna het dubbele van het aantal in het Gewest (27,5 %). Er zijn verhoudingsgewijs ook meer alleenstaande moeders (23,0 % tegenover 17,1 %).

(12) Een alleenstaand huishouden is een huishouden waar de moeder alleen woont op het moment van de geboorte.

4.2 Gezondheid van de jonge kinderen

Figuur 15: Evolutie van de huidige nationaliteit van de moeder van de pasgeborenen in Sint-Joost-ten-Node, 1998-2007.

Bron: Statistische formulieren voor geboorte, Observatorium voor Gezondheid en Welzijn.

In 2007 werd in Sint-Joost-ten-Node 47 % van de kinderen geboren uit moeders met de Belgische nationaliteit. Het aantal geboorten bij Turkse moeders daalt. Dit betekent niet dat er een daling is van het aantal geboorten bij moeders van Turkse origine.

4.2 Gezondheid van de jonge kinderen

4.2.3 GEZONDHEID VAN DE BORELINGEN EN DE MOEDERS

Tabel 14: Evolutie van de kenmerken van de geboorten en de moeders die in Sint-Joost-ten-Node en het Brussels Gewest wonen, 2003-2007.

	Aantal Sint-Joost-ten-Node	% Sint-Joost-ten-Node*	% Gewest*
	2003-2007	2003-2007	2003-2007
Meerlinggeboorten	83	3,0	3,5
Keizersneden	493	18,0	17,4
Ingeleide bevallingen	719	27,0	26,3
Vroeggeboorte (< 37 weken)	171	6,7	6,7
Ernstige vroeggeboorte (< 32 weken)	25	1,0	1,0
Laag geboortegewicht (< 2500g)	180	6,8	6,5
Moeders < 20 jaar	148	5,4	2,8
Moeders ≥ 40 jaar	99	3,6	4,0

* Per 100 levendgeboorten (vroeggeboorte of laag geboortegewicht) of totaal.
De statistisch significante verschillen met het Brussels Hoofdstedelijk Gewest zijn in het vet weergegeven.
 Als het percentage van het verschil in mortaliteit ten opzichte van het Gewest niet in het vet gedrukt is, kan het verschil aan het toeval te wijten zijn. Bijgevolg moet men vermijden verklarende hypothesen te zoeken, ook wanneer het om een hoog percentage gaat.

Bron: Statistische formulieren voor geboorte en overlijden, Observatorium voor Gezondheid en Welzijn.

4.2.4 FOETO-INFANTIELE STERFTE

Tabel 15: Evolutie van de perinatale, infantiele en foeto-infantiele mortaliteit bij geboorten bij moeders die wonen in Sint-Joost-ten-Node en het Brussels Gewest, 2003-2007.

	Aantal Sint-Joost-ten-Node	Sint-Joost-ten-Node pour 1000 naissances	Gewest per 1 000 geboorten
	2003-2007	2003-2007	2003-2007
Perinatale mortaliteit (1)	29	10,6	7,2
Infantiele mortaliteit (2)	19	7,0	4,3
Foeto-infantiele mortaliteit (3)	36	13,2	9,2

(1) Overlijden voor de geboorte, vanaf 22 weken zwangerschap of 500g, of tijdens de eerste week na de geboorte (0-6 dagen na de bevalling), per 1 000 geboorten.
 (2) Overlijden na de geboorte en voor de eerste verjaardag (tussen 0 en 364 levensdagen), per 1 000 levendgeboorten.
 (3) Overlijden vanaf 22 weken zwangerschap tot de geboorte (criterium vanaf 1999, daarvoor 28 weken zwangerschap of 1 000g) of in de loop van het eerste levensjaar, per 1 000 geboorten.

Bron: Statistische formulieren voor geboorte en overlijden, Observatorium voor Gezondheid en Welzijn.

In Sint-Joost-ten-Node is het aandeel van de geboorten bij jonge moeders (5,4 %) verhoudingsgewijs veel groter dan in het Brussels Gewest (2,8 %). De resultaten voor de andere statistieken inzake de gezondheid van moeder en kind liggen zeer dicht bij die van het Brussels Gewest.

De percentages perinatale, infantiele en foeto-infantiele sterfte in Sint-Joost-ten-Node liggen veel hoger dan in het Gewest. Al deze verschillen zijn statistisch significant.

5. OPLEIDING

Van een aantal onderwijsindicatoren zijn, per wijk, kaarten en tabellen beschikbaar op de site van de Wijkmonitoring. Raadpleeg het onderwerp “Kinderopvang” onder het thema “Sociaal-cultureel”, maar ook “Inschakeling op de arbeidsmarkt” onder het thema “Economie”.

<http://www.wijkmonitoring.irisnet.be/>

5.1 Schoolgaande bevolking in kleuteronderwijs

Tabel 16: Aantal leerlingen in het kleuteronderwijs in Sint-Joost-ten-Node en het Brussels Gewest, begin 2008.

	Sint-Joost-ten-Node	Brussels Gewest
Naar woonplaats	1 378	46 958
Naar plaats van onderwijs	792	51 041

Bron: Communauté française, Vlaamse Gemeenschap 2007, Berekeningen: IGEAT-ULB.

Opmerkingen: de statistieken op de verblijfplaats hebben betrekking op de kinderen die in Sint-Joost-ten-Node wonen, ongeacht de gemeente waarin ze onderwijs volgen. Zij geven over het algemeen een vrij goed beeld van de realiteit in de gemeente.

De leerlingen die school lopen in scholen die niet door de Vlaamse en Franse Gemeenschap gesubsidieerd worden (meer bepaald de internationale scholen) zijn niet in deze cijfers opgenomen.

5.2 Schoolgaande bevolking in leerplichtonderwijs

Tabel 17: Aantal leerlingen in het leerplichtonderwijs in Sint-Joost-ten-Node en het Brussels Gewest, begin 2008.

		Naar woonplaats		
		Sint-Joost-ten-Node		Brussels Gewest
Onderwijsniveau	Onderwijsvorm	Aantal	% in onderwijsniveau	% in onderwijsniveau
Lager onderwijs	Lager onderwijs	2 121	94,1	94,8
	Bijzonder lager onderwijs	133	5,9	5,2
	Totaal lager onderwijs	2 254	100,0	100,0
Secundair onderwijs 1	Secundair onderwijs	694	100,0	100,0
Secundair onderwijs 2	ASO	253	35,3	51,2
	TSO	185	25,8	24,5
	BSO	279	38,9	24,3
	Totaal	717	100,0	100,0
Secundair onderwijs 3	ASO	153	29,0	45,9
	TSO	187	35,4	30,9
	BSO	188	35,6	23,2
	Totaal	528	100,0	100,0
Buitengewoon secundair onderwijs	Buitengewoon secundair onderwijs	97	100,0	100,0
Secundair onderwijs 4	BSO	17	100,0	100,0
Totaal aantal leerlingen		4 307	-	-

Bron: Communauté française, Vlaamse Gemeenschap 2007, Berekeningen: IGEAT-ULB.

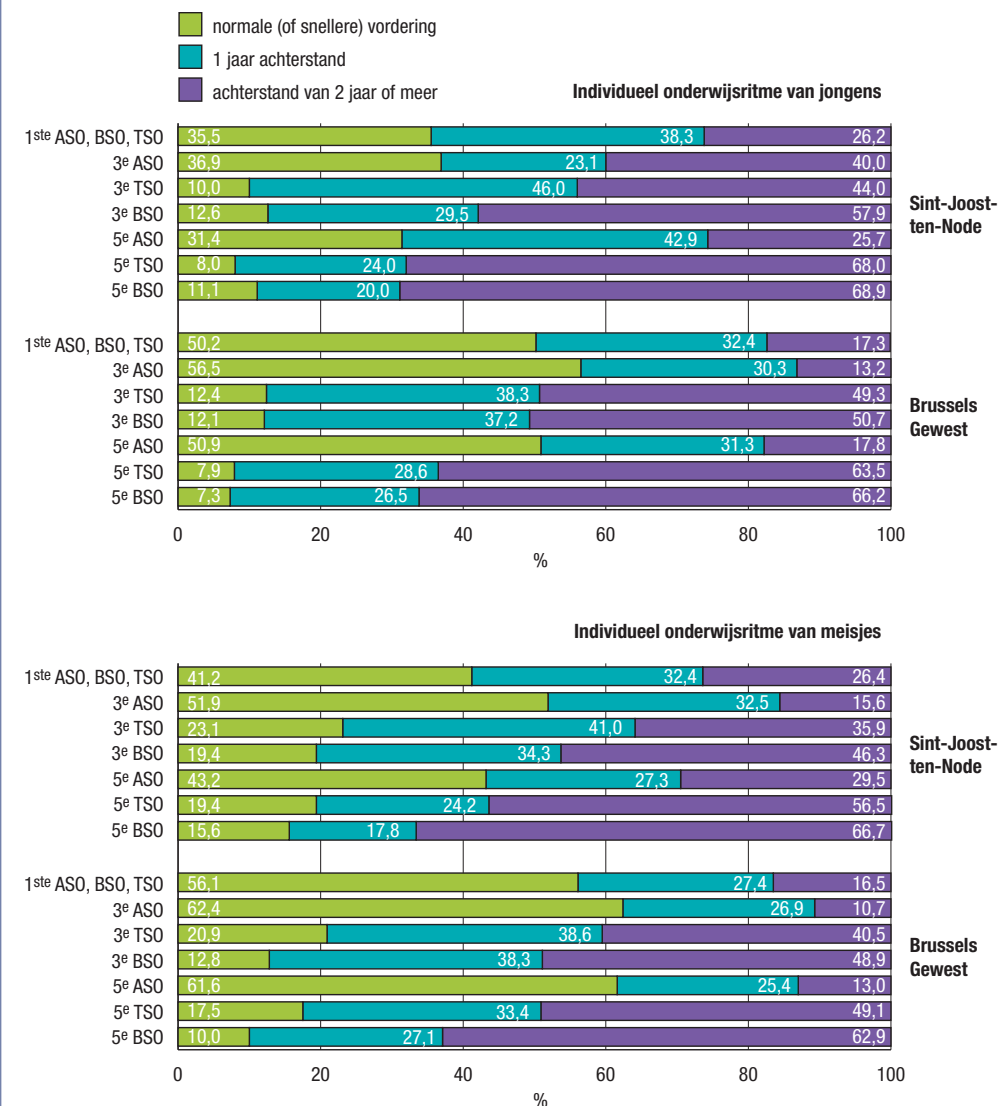
Het secundair niveau 1 omvat de leerlingen in de eerste twee jaar van het secundair onderwijs. Secundair niveau 2 omvat de leerlingen in het derde en vierde jaar. Secundair niveau 3 omvat de leerlingen van het vijfde en zesde jaar. Niveau 4 omvat het zevende jaar van het secundair beroepsonderwijs.

Vergeleken met het gemiddelde van het Gewest kiezen de leerlingen van het secundair onderwijs die in Sint-Joost-ten-Node wonen eerder voor het beroepsonderwijs en minder voor het algemeen secundair onderwijs.

De gemeente telt 4 307 schoolgaande leerlingen, dus leerlingen die in de gemeente wonen en het leerplichtonderwijs volgen. Opgelet, een leerling die in een andere gemeente woont, kan naar school gaan in Sint-Joost-ten-Node en omgekeerd.

5.3 Onderwijsritme in leerplichtonderwijs

Figuur 16: Onderwijsritme van leerlingen van het secundair onderwijs (eerste, derde en vijfde jaar) woonachtig in Sint-Joost-ten-Node en het Brussels Gewest, naar geslacht en onderwijsvorm, schooljaar 2007-2008.

Bron: Communauté française, Vlaamse Gemeenschap.

“Normale vordering” betekent dat de leerling ofwel op zijn tijd vooruit is, ofwel in het theoretische jaar zit waarin hij op zijn leeftijd geacht wordt te zitten.

Bij de leerlingen van het 1ste jaar van het secundair onderwijs, alle richtingen samen, was in 2007-2008 tussen de 35 en 40 % van de in Sint-Joost-ten-Node wonende kinderen normaal gevorderd (dat is minder dan in het Brussels Gewest). Tussen 30 % en 40 % had één jaar achterstand (meer dan in het Gewest) en meer dan 20 % had twee of meer jaar achterstand (tegenover meer dan 15 % in het Gewest). Over het algemeen zijn leerlingen die in Sint-Joost-ten-Node wonen minder vaak normaal gevorderd dan in het Gewest.

In 2001⁽¹³⁾ waren er in de gemeente verhoudingsgewijs meer jongeren die niet voortstudeerden en geen diploma hoger secundair onderwijs hadden (58,1 % van de 18-24-jarigen niet-studerenden) dan in de 19 gemeenten samen (47,7 %).

(13) Socio-economische enquête 2001.

6. HUISVESTING EN LEEFOMGEVING

Van een aantal huisvestingsindicatoren zijn, per wijk, kaarten en tabellen beschikbaar op de site van de Wijkmonitoring. Raadpleeg de onderwerpen “Oppervlakte van een woning”, “Type woning”, “Evolutie van het woningbestand”, “Eigendomsstructuur” en “Sociale woningbestand” onder het thema “Huisvesting”, maar ook “Ouderdom van de bebouwing” en “Structuur van de bebouwing” onder het thema “Morfologie”.

<http://www.wijkmonitoring.irisnet.be/>

Tabel 18: Kenmerken van de woningen in Sint-Joost-ten-Node en het Brussels Gewest.

	Sint-Joost-ten-Node	Brussels Gewest
Aandeel huishoudens dat in een appartement woont (%) - 2001	72,7	71,2
Gemiddelde oppervlakte per woning (m²) - 2001	63,5	74,4
Aantal woonvertrekken per bewoner (n) - 2001	1,5	1,9
Aandeel koopwoningen (%) - 2001	32,8	41,5
Aandeel huurwoningen (%) - 2008	65	58,6
Aandeel sociale woningen (woning/100 huishoudens) - 2007	7,7	7,8
Aandeel woningen met basiscomfort (%) - 2001	86,1	90,8
Aandeel woningen gebouwd voor 1961 (%) - 2001	74,2	63,0
Gemiddelde maandelijkse huur (€) - 2008	442	553
Gemiddelde maandelijkse huur van woningen met 1 kamer (€) - 2008	417	471
Gemiddelde maandelijkse huur van woningen met 2 kamers (€) - 2008	485	591
Aandeel “niet-natuurlijke zones” (%) - 2006	81,4	46,5

Bron: FOD Economie – ADSEI (Socio-economische enquête 2001); Observatorium van de huurprijzen 2008; IGEAT 2006

In Sint-Joost-ten-Node is het aandeel huishoudens dat in een appartement woont hoger dan het gemiddelde in het Gewest (72,7 % tegenover 71,2 %). Het aandeel sociale woningen is er iets kleiner (7,7 % tegenover 7,8 %). Alle woningen samen beschouwd bedraagt de gemiddelde huurprijs er € 442. Doorgaans zijn er minder woningen standaard uitgerust (slechts 86,1 % beschikt over basisvoorzieningen: een badkamer, stromend water en een toilet in huis). De omgeving is sterk verstedelijkt (bijna 81,4 % van het gemeentelijk grondgebied

is niet natuurlijk tegenover 46,5 % voor het Gewest, de rest wordt ingenomen door groene ruimten, tuinen of doordringbare oppervlakken⁽¹⁴⁾)

(14) Zie referentiekaart.

7. WOORDENLIJST

‰ = per 1 000

19de eeuwse gordel: de verstedelijkte gordel uit de 19de eeuw omvat de wijken van de eerste kroon, waar de verstedelijking vooral in de tweede helft van de 19de eeuw plaatsvond. Tot deze gordel behoren ook de oudste wijken van de tweede kroon: de uitbreidingen van de vroegere voorsteden en de tussenruimten die het dichtst bij de Vijfhoek gelegen zijn. In tegenstelling tot de eerste kroon reikt de 19de-eeuwse gordel niet tot aan de militaire lanen (in het oosten) of het ringspoor (in het westen).

Activiteitsgraad: het aandeel van de bevolking op beroepsleeftijd (tussen 18 en 64 jaar) die werkt of op zoek is naar werk. De activiteitsgraad wordt dus gedefinieerd door de verhouding (werknemers + werklozen)/(bevolking 18-64 jaar).

Afhankelijkheidsindex: verhouding tussen de bevolking die zich in de meest afhankelijke leeftijdscategorieën (0-19 jaar en 65 jaar en ouder) bevindt en de bevolking die het meest waarschijnlijk een beroepsactiviteit uitoefent (20 tot 64 jaar), uitgedrukt in percentage.

Arme sikkel: zone waar al meerdere decennia een concentratie van de op economisch vlak meest kansarme bevolkingsgroepen woont, bestaande uit de wijken in het noorden en het westen van de eerste kroon, die behoren tot de armste wijken van het Brussels Gewest en die een sikkel vormen rond het stadscentrum. De wijken van deze zone zijn:

- binnen de Vijfhoek, het westen van de Noord-Zuidverbinding en de Marollen;
- het oosten van Anderlecht (Kuregem) en Laag-Molenbeek (tussen de spoorlijn en het kanaal);
- in het noorden de gemeente Sint-Joost, het westen van Schaarbeek, Laken en de industriële zones langs het kanaal;
- in het zuiden, de lage gedeelten van Sint-Gillis en Vorst.

Voor meer details, zie “Ruimtelijke structuur van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest”.

Bel-etagewoning: aanpalende woning, typisch voor de periode na de Tweede Wereldoorlog, waarvan de garage en de inkomhal beneden, de living en de keuken op de eerste verdieping (= bel-etage) en de slaapkamers en de badkamer op de tweede verdieping zijn gelegen.

Buitenlandse origine (bevolking van): verwijst naar de bevolking die met een andere dan de Belgische nationaliteit is geboren of waarvan de ouders afkomstig zijn uit de immigratie.

Diploma hoger onderwijs: verwijst naar een universitair diploma (korte en lange type) of een diploma van het niet-universitair hoger onderwijs (korte en lange type).

Emigratie: verwijst naar het verlaten van een gebied door mensen uit dat gebied en hun verplaatsing naar een ander gebied om er te wonen en te werken.

Gemiddeld inkomen: som van de inkomens van alle huishoudens van een gebied gedeeld door het aantal huishoudens van datzelfde gebied.

Gentrificatie: proces dat verwijst naar de vervanging van de bevolking in vervallen historische wijken met een kansarme bevolking door een meer welgestelde bevolking, vaak jongvolwassenen zonder kinderen en met een hogere culturele en/of economische status (bijvoorbeeld: de Docks in Londen, de Antoine Dansaertstraat in Brussel).

Index van intensiteit van de veroudering: het aandeel 80-plussers bij de 65-plussers. Hoe hoger dit aandeel, hoe intenser de veroudering.

Indicator: evaluatie-instrument, vaak statistisch, waarmee een situatie of een trend op redelijk objectieve manier in tijd en ruimte kan worden gemeten. Een indicator meet maar zelden rechtstreeks de complexiteit van een fenomeen. De statistische indicatoren wijzen vaak op uitingen van dit fenomeen, op de sporen die het nalaat en de gevolgen die het veroorzaakt.

IGO: Inkomensgarantie voor ouderen.

Immigratie: verwijst naar de aankomst in een gebied van mensen uit een ander gebied, ongeacht hun nationaliteit (dus ook Belgen), die er komen wonen en werken.

Intra- of extrafamiliale transfers: financiële transfers om het inkomen uit werk te herverdelen, hetzij via de sociale

zekerheid (werkloosheid, pensioen, invaliditeit,...), hetzij binnen families (van werknemers naar andere leden van het huishouden of van de familie).

Kroon: beschrijving van de wijken met een zekere maatschappelijke, stedenbouwkundige homogeniteit, die een ring vormen binnen de stad. In Brussel verwijst de eerste kroon naar de wijken tussen de lanen van de kleine ring en de middenring, gevormd door de Churchillaan (in het zuiden), de militaire lanen (in het oosten: Generaal Jacques, Generaal Meiser, Brand Whitlock, Auguste Reyers, Generaal Wahis) en de spoorlijnen (in het westen). De tweede kroon omvat de wijken die het meest aan de buitenkant van de stad liggen. Op de kaart bij “Ruimtelijke structuur van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest” is de eerste kroon samen met de Vijfhoek weergegeven in rood en blauw, de tweede kroon in roze, groen en geel.

Kwadrant: een kwadrant verwijst in het algemeen naar het resultaat van de verdeling in vieren van een oppervlakte. Zo bestaat het zuidoostelijke kwadrant van Brussel uit de wijken in de oostelijke helft van de zuidelijke helft van de stad.

Leefloon: een gewaarborgde financiële maatschappelijke hulp, toegekend door de openbare centra voor maatschappelijk welzijn (OCMW). Het leefloon is een residuair recht: het is ondergeschikt aan het vervullen van alle nuttige en nodige maatregelen om zijn rechten te doen gelden op andere sociale prestaties of middelen waarop men recht zou hebben krachtens de Belgische en buitenlandse wetgeving. Het wordt dus enkel toegekend wanneer de aanvrager geen recht heeft op een andere sociale uitkering. Het equivalent leefloon is een financiële hulp, waarvan de bedragen dezelfde zijn als die van het leefloon. Het wordt toegekend aan personen die om bepaalde redenen (bijvoorbeeld nationaliteit) niet in aanmerking komen voor het recht op leefloon.

Mediaan inkomen: wanneer men alle inkomens rangschikt van het kleinste tot het hoogste bedrag, is het mediaan inkomen het bedrag in het midden van de rangschikking. Dit betekent dat de helft van de inkomens lager is dan het mediane inkomen, en de helft hoger. De mediaan wordt minder beïnvloed door extreme waarden (zeer hoog of zeer laag) dan

het gemiddelde. De “armoederisicogrens” wordt vastgelegd op 60 % van het mediane inkomen.

Middenklasse: zeer heterogene sociale klasse, deels gedefinieerd door het levensniveau, gesitueerd boven de volksklassen (om niet te zeggen, de armen) en onder de welgestelde klasse. Wat de beroepen betreft, wordt de hogere middenklasse vaak geassocieerd met hogere intellectuele beroepen, maar zelden met vrije beroepen, die worden geassocieerd met de welgestelde klasse. De lagere middenklasse wordt vaak geassocieerd met maatschappelijk werkers, verpleegsters, intermediaire beroepen, een deel van de bedienden,...

Migratiesaldo: verschil tussen het aantal aankomsten (inwijking) en het aantal vertrekken (uitwijking) van de inwoners binnen een gebied.

Modale leeftijd: de meest voorkomende leeftijd binnen een bevolking. De modus is de meest voorkomende waarde.

Modale waarde: in een statistische reeks is dit de waarde die een variabele het vaakst aanneemt. Bijvoorbeeld: als er in een flatgebouw 5 flats zijn met 2 kamers, 1 flat met 3 kamers en 3 flats met 1 kamer, dan is de modale waarde van de variabele “aantal kamers” gelijk aan 2.

Modus: zie modale waarde.

Nationaliteit: het feit dat een natuurlijke of rechtspersoon onderworpen is aan het burgerlijk recht van een staat. Men kan inwoner van een land zijn zonder de nationaliteit van dat land te hebben. Dit heeft gevolgen inzake stemrecht, toegang tot het openbaar ambt, enz.

Natuurlijke aangroei: verschil tussen het aantal geboorten en het aantal sterfgevallen binnen een gebied of een bevolkingsgroep.

NWWZ: Niet-werkende werkzoekenden. Personen zonder betaalde arbeid ingeschreven als werkzoekende bij de gewestelijke tewerkstellingsdienst Actiris. Het betreft zowel uitkeringsgerechtigde werklozen als jongeren in hun wachtlijn,

vrij ingeschreven werkzoekenden en verplicht ingeschreven werkzoekenden (bijvoorbeeld doorverwezen door een OCMW).

Omnio: nieuw statuut dat sinds 1 april 2007 van toepassing is en het recht op de verhoogde tegemoetkoming voor geneeskundige verzorging uitbreidt naar verzekerden uit huishoudens met een laag inkomen.

Opbrengstgebouw: gebouw met verschillende woningen verhuurd door een of meerdere eigenaars. De woningen zijn een belegging voor de eigenaar die huur ontvangt. Het betreft vaak een gebouw dat oorspronkelijk is ontworpen als appartementsgebouw, maar een eengezinswoning kan eveneens worden omgebouwd tot opbrengstgebouw. In dit geval spreekt men van “opdeling”, een vaak voorkomend verschijnsel in Brussel in de oude burgerwijken van de eerste oostelijke kroon (van Schaarbeek tot Sint-Gillis).

Opdeling: verbouwing waarbij een gebouw dat oorspronkelijk was ontworpen als een eengezinswoning wordt opgedeeld in meerdere appartementen, gemeubelde kamers of studentenkamers.

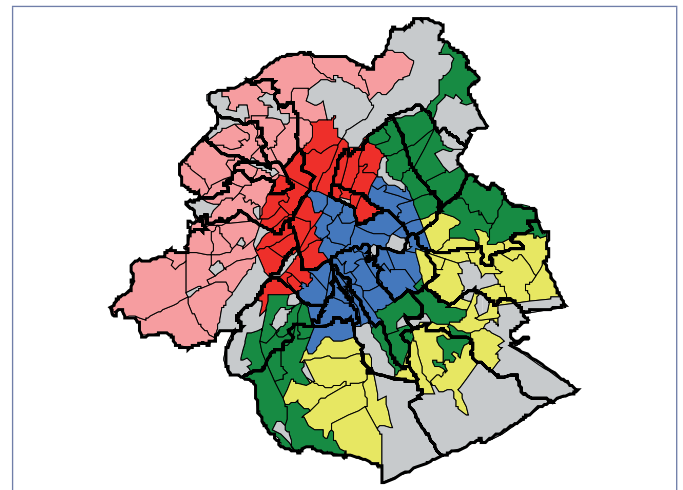
Procentpunt: wanneer twee percentages worden vergeleken, wordt het verschil tussen beide meestal uitgedrukt in procentpunten. Het verschil tussen 10 % en 30 % bedraagt 20 procentpunten (niet te verwarren met het verband tussen de beide waarden: 30 % is 300 % hoger dan 10 %).

Rijksregister: register met identificatie- en adresgegevens van de officiële bevolking van België. Het betreft personen die ingeschreven zijn in de gemeentelijke bevolkings- of vreemdelingenregisters. Het Rijksregister is de belangrijkste bron voor statistieken in verband met de bevolking. Als men bij het berekenen van armoede-indicatoren gebruik maakt van het Rijksregister moet men er rekening mee houden dat bepaalde kwetsbare bevolkingsgroepen niet ingeschreven staan (bijvoorbeeld sommige dak- en thuislozen of mensen zonder papieren).

Ruimtelijke structuur van het Brussels Gewest: schematisch gezien is de Brusselse ruimte, zoals geldt voor veel grote steden,

het product van de overlapping van twee fundamentele structuren: (a) een concentrische structuur, verbonden aan de historische ontwikkeling van de stad volgens een cirkel met een toenemende diameter en (b) een structuur in kwadranten, verbonden aan de reproductie, doorheen de gehele groei van de agglomeratie en afhankelijk van de differentiële druk op de ruimte. Er is een sociaaleconomische kloof tussen enerzijds het dal van de vallei en de lichte westelijke helling – van oorsprong vochtiger, minder goed bewoonbaar en volkser, waar de industriële ontwikkelingen van de 19de en de eerste helft van de 20ste eeuw waren geconcentreerd – en anderzijds een welgestelde zuidoostelijke kwadrant, waarnaar de burgerlijke wijken zich eerder en in grotere mate hebben uitgebreid, op de vlucht voor de centrale arbeiderswijken. Deze kwadrant heeft zich steeds verder ontwikkeld vanuit de meer aristocratische stad op de rechterhelling, die steiler, beter bewoonbaar en topografisch dominant is.

De combinatie van deze twee structuren leidt binnen het Gewest tot de onderverdeling in vijf grote subgebieden: de westelijke zone (in het roze), de westelijke centrale zone of arme sikkels (in het rood), de oostelijke centrale zone (in het blauw), de tussenliggende oostelijke zone (in het groen) en de externe oostelijke zone of zuidoostelijke kwadrant (in het geel).

RVOHR: Ruimte voor Versterkte Ontwikkeling van Huisvesting en Renovatie: omvat de oude stadsbuurten van Anderlecht, Brussel-Stad, Molenbeek, Koekelberg, Jette, Schaarbeek, Sint-Joost, Elsene, Etterbeek, Sint-Gillis en Vorst, waar de overheid een grotere inspanning moet leveren. De Wijkcontracten moeten noodzakelijkerwijs in de RVOHR gelegen zijn. De verschillende premies en fiscale voordelen of bepaalde subsidies aan de gemeenten worden er verhoogd.

RVV: Rechthebbende op de verhoogde tegemoetkoming van de verzekering voor geneeskundige verzorging.

Standaardafwijking: meet de verspreiding van een reeks waarden rond hun gemiddelde.

Standaardisering: methode voor het corrigeren van cijfergegevens zodat vergelijkingen tussen populaties met een verschillende leeftijds piramide mogelijk zijn. Men spreekt vaak over standaardisering voor de leeftijd, maar men kan ook standaardiseren voor een reeks andere kenmerken, zoals bijvoorbeeld het geslacht.

Statistische buurt: een statistische buurt is de kleinste administratieve eenheid waarvoor socio-economische en administratieve gegevens beschikbaar zijn. Elke gemeente wordt onderverdeeld in meerdere statistische buurten. Op basis van de gegevens per statistische buurt kunnen de intragemeentelijke verschillen zo goed mogelijk worden gevat. Het Brussels Gewest is verdeeld in 724 statistische buurten. In 2002 telde een buurt gemiddeld 1 350 inwoners. Een statistische buurt mag niet worden verward met de gewone betekenis die wordt gegeven aan de buurten. In de ogen van de gebruikers en de bewoners, zijn de buurten vaak slechts zeer vaag afgebakend. Bovendien verschilt de beschrijving van de buurt van de ene inwoner tot de andere.

Sterftecijfer: verhouding, voor een bepaalde periode, van het aantal sterfgevallen binnen een bepaalde bevolking tot het bevolkingsaantal in het midden van de periode. Deze verhouding wordt uitgedrukt in aantal sterfgevallen per 1 000 inwoners en per jaar. Als bron voor de teller geldt het overlijdensbestand, aangelegd op basis van de

overlijdensformulieren. Voor de noemer wordt gebruik gemaakt van de effectieve bevolkingsomvang verstrekt door het Rijksregister. De vroegtijdige mortaliteit wordt berekend door het aantal sterfgevallen van mensen jonger dan 65 jaar in de loop van de bestudeerde periode te delen door het aantal personen jonger dan 65 jaar in de bevolkingsgroep in het midden van de gegeven periode. Ze wordt uitgedrukt in aantal sterfgevallen per 1 000 inwoners en per jaar. Het sterftecijfer per oorzaak wordt berekend door het aantal sterfgevallen te wijten aan één oorzaak in de loop van de bestudeerde periode te delen door het aantal personen in de bevolkingsgroep in het midden van de gegeven periode. Dit cijfer wordt uitgedrukt in aantal sterfgevallen per 100 000 inwoners.

Verouderingsindex: verhouding tussen het aantal ouderen (65 jaar en meer) en het aantal jongeren (0 tot 19 jaar), uitgedrukt in percentage.

Vijfhoek: zone in Brussel die binnen de lanen van de kleine ring ligt. Het is de stad die oorspronkelijk werd beschermd door de stadswallen. De naam van deze zone is afkomstig van de vorm, die het tracé van de oude stadswallen volgt.

Volksklasse: deel van de bevolking dat potentieel het meest kwetsbaar is, met name op financieel vlak, als gevolg van het weinige opgebouwde kapitaal. De volksklasse omvat de arbeiders, maar ook werknemers met de financieel minst vergoede functies en gepensioneerden met een laag pensioen zonder rente. Er is een duidelijk verband tussen financieel kapitaal en cultureel kapitaal, aangezien de laagst opgeleiden doorgaans de minst goedbetaalde banen hebben en vaker worden getroffen door werkloosheid.

Vreemdelingenregister: register van de vreemdelingen die zijn toegelaten of gemachtigd om langer dan drie maanden in België te verblijven, met vermelding van de woonplaats.

Wachtregister: register met de kandidaat-vluchtelingen tijdens de erkenningsprocedure.

Werkende actieve bevolking: de bevolking op de arbeidsmarkt die effectief werkt (een baan heeft).

Werkloosheid: de inactiviteit van een persoon die zich effectief op de arbeidsmarkt bevindt (oud genoeg om op zoek te gaan naar betaald werk).

Werkloosheidsgraad: het aandeel werklozen in de beroepsbevolking. De werkloosheidsgraad wordt gedefinieerd door de verhouding (werklozen)/(werknemers + werklozen).

Werkzoekende: persoon zonder werk die verklaart op zoek te zijn naar een baan of persoon die een werkloosheidsuitkering krijgt (uitkeringsgerechtigde werkzoekende).

WIGW: weduwen, invaliden, gepensioneerden en wezen: deze categorieën genieten onder andere van de verhoogde tegemoetkoming voor geneeskundige verzorging onder bepaalde inkomensvoorwaarden.

COLOFON

AUTEURS:

Université Libre de Bruxelles - IGEAT:
Benjamin WAYENS, Pierre KUMMERT, Gauvain DUMONT

Observatorium voor Gezondheid en Welzijn:
Truus ROESEMS

LAY-OUT:

Centre de Diffusion de la Culture Sanitaire asbl:
Nathalie da Costa Maya

VERTALING:

Brussels Language Services sprl
Centrum voor Maatschappelijke Documentatie en Coördinatie
(CMDC-CDCS) vzw

DEPOTNUMMER:

D/2010/9334/16

VOOR MEER INFORMATIE:

Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van Brussel-Hoofdstad

www.observatbru.be

Myriam DE SPIEGELAERE – 02/552 01 45 –

mdespiegelaere@ccc.irisnet.be

ULB – Institut de Gestion de l'Environnement et d'Aménagement du Territoire (IGEAT)

www.ulb.ac.be/igeat

Benjamin WAYENS – 02/650 50 79 – bwayens@ulb.ac.be

COCOF – Service des Affaires sociales – Cohésion sociale

www.cocof.irisnet.be

Martine BAUWENS – 02/800 84 23 – mbauwens@cocof.irisnet.be
(gewestelijke contracten)

Marie-Pierre DURT – 02/800 81 25 – mpdurt@cocof.irisnet.be
(gemeentelijke contracten)

CBAI – Centre régional d'appui à la politique de cohésion sociale (CRAcs)

www.cbai.be

Alexandre ANSAY – 02/289 71 61 – alexandre.ansay@cbai.be

Jonathan UNGER – 02/289 71 63 – jonathan.unger@cbai.be

Kabinet van de minister, Lid van het College bevoegd voor Cohésion sociale

Philippe STERCKX – 02/506 32 60 – psterckx@picque.irisnet.be

GELIEVE OP VOLGENDE WIJZE NAAR DEZE PUBLICATIE TE VERWIJZEN:

ULB-IGEAT, Observatorium voor Gezondheid en Welzijn,
Gemeentelijke fiches voor de analyse van lokale statistieken in
het Brussels Gewest, Fiche 14: Gemeente Sint-Joost-ten-Node,
Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie, 2010.

GEMEENTELIJKE FICHES VOOR DE ANALYSE VAN LOKALE STATISTIEKEN IN HET BRUSSELS GEWEST:

Dit instrument voor de analyse van lokale statistieken
bestaat uit verschillende documenten

Gemeentelijke fiches

- 01 Fiche van Anderlecht
- 02 Fiche van Oudergem
- 03 Fiche van Sint-Agatha-Berchem
- 04 Fiche van Brussel-stad
- 05 Fiche van Etterbeek
- 06 Fiche van Evere
- 07 Fiche van Vorst
- 08 Fiche van Ganshoren
- 09 Fiche van Elsene
- 10 Fiche van Jette
- 11 Fiche van Koekelberg
- 12 Fiche van Sint-Jans-Molenbeek
- 13 Fiche van Sint-Gillis
- 14 Fiche van Sint-Joost-ten-Node
- 15 Fiche van Schaarbeek
- 16 Fiche van Ukkel
- 17 Fiche van Watermaal-Bosvoorde
- 18 Fiche van Sint-Lambrechts-Woluwe
- 19 Fiche van Sint-Pieters-Woluwe

Begeleidende documenten

Handleiding
Bronnen en referenties
Gewestelijke fiche

Deze gemeentelijke fiches worden in de twee talen verspreid via de website van het Observatorium voor Gezondheid en Welzijn (www.observatbru.be).

De begeleidende documenten zijn in het Frans beschikbaar op de website van de COCOF (www.cocof.irisnet.be/site/fr/affsoc/cohesion/index-htm/).

Elk document mag worden gekopieerd, mits vermelding van de bron.